

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Odnosi proizvodnja - trgovina znova na rešetku

Po novem morajo biti odnosi med organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s trgovino doma in v tujini ter med proizvajalnimi organizacijami, ki z njimi trajneje poslujejo, urejeni tako, da ustvarjajo in razporejajo skupni prihodek. To pomeni, da zakon o združenem delu sam nakazuje, da gre v takih primerih za združevanje dela in sredstev.

Gornja ugotovitev izhaja iz 72. člena omenjenega zakona. V istem členu je zapisano še, da omenjene organizacije urejajo s samoupravnim sporazumom zlasti:

- način določanja skupne politike proizvodnje in prodaje,
- način prevzemanja rizikov iz skupnega poslovanja,
- način vzajemne odgovornosti za pospeševanje proizvodnje in trgovine,
- način usklajevanja stališč v zvezi s posli iz skupnega poslovanja,

— osnove in merila, po katerih se razporeja skupni prihodek, način njegovega razporejanja in roki, v katerih se razporeja...

Omenjeni sporazum je odprtega značaja, saj po izrecni določbi zakona lahko pristopi k njemu pod enakimi pogoji vsaka organizacija združenega dela.

Takšni sporazumi so, vsebinsko gledano, zelo zahtevni. Da bi zakon nekoliko »pomagal« k njihovu nastanku, ima še posebno določilo, po katerem se ne smejo ukvarjati s prometom blaga in storitev na debelo oziroma z izvoznimi in drugimi zunanje-

trgovinskimi posli tiste trgovinske delovne organizacije, ki ne bodo do 31. decembra letos sklenile ustreznega samoupravnega sporazuma s proizvodnimi organizacijami združenega dela, s katerimi poslujejo. Poslovanje mimo tega pomeni hudo kazniv gošpodarski prestop.

Razumljivo je, da zato te dni kar dežujejo gradiva in osnutki sporazumov iz trgovinskih organizacij združenega dela k nam (proizvajalcev) v javno razpravo. Po približni oceni bo BREST podpisal več deset aktov, ki bodo urejali omenjene odnose.

Nekatere delovne organizacije s področja trgovine so celo povabile posamezne delavce BRESTA k oblikovanju sporazumov. Posebno na široko je delo zastavljeno v okviru SLOVENIJA-LESA — trgovine iz Ljubljane, saj sodelujejo pri pripravi samoupravnega sporazuma, ki bo v skladu z zahtevami zakona o združenem delu urejal dolgoročno poslovno sodelovanje na dohodkovnih osnovah, predstavniki proizvodnje in trgovine. Videti je, da bo prvo zaokroženo gradi-

vo prišlo v najširšo javno razpravo kmalu po dopustih.

Vprašanj, ki se pojavljajo pri urejanju zadev, o katerih pišemo, je veliko. Tako na primer ni še povsem jasna povezava oziroma razmejitev s sestavljeno organizacijo združenega dela, ni oprijemljiv določen način usklajevanja različnih interesov, pojmov-

nja o skupnih rizikih so različna, spreminjajo se obrazci (formule) za izračun udeležbe na skupnem prihodku in podobno. Vendarle lahko ugotovimo, da delo v tej fazi še kar zadovoljivo napreduje. Posebne težave se bodo gotovo pojavile v prvem letu poslovanja po novem, torej v letu 1978. Zato bi kazalo v

sporazume uvesti posebna določila, ki bodo omogočila elastično odpravo očitnih nepravilnosti. Poleg tega bo treba v odnosih med trgovino in proizvodnjo še večjo mero strpnosti in razumevanja. No, k temu vodijo dohodkovni odnosi, če so zares dohodkovni!

Z. Zabukovec

Gospodarjenje v prvem polletju 1977

KO OB ZAKLJUČKU DRUGEGA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA V TEM LETU DELAMO PONOVI PREGLED DOSEŽENIH REZULTATOV GOSPODARJENJA, NE MOREMO MIMO OCENJEVANJA FINANČNIH UČINKOV IN S TEM TUDI ODNOSOV, KI JIH NAREKUJE RAZVOJ DRUŽBENIH IN GOSPODARSKIH ODNOSOV. PRAV GOTOVO SMO RAVNO PRI URESNIČEVANJU DOHODKOVNIH ODNOSOV SE NA ZAČETKU POTI IN JE CELOTNI SPLET VPRASANJ, KI UREJA TO PODROČJE, V NEKATERIH PRAKTICNIH PRIMERIH SE NEZNANKA. V PRVIH POIZKUSIH URESNIČEVANJA V PRAKSI, NA PRIMER SPORAZUM MED PROIZVAJALCI IN PORABNIKI IVERNICH PLOŠČ, PA VIDIMO, DA JE TO DOLGOTRAJEN IN VSE PREJ KOT PREPROST TER LAHKO IZVEDLJIV PROCES.

Skladno z zakonom o združenem delu in z veljavnimi predpisi, ki urejajo celotno področje ugotavljanja in obračunavanja prihodka in dohodka ter njegovo delitev kot tudi denarnega pro-

meta in evidenc, se ob zaključku prvega polletja ne bo več izkazovalo nerazdeljenega ostanka dohodka, temveč moramo dohodek razporediti. Razporeditev pomeni, da se iz njega pokrije vsa tako imenovano sprotno porabo kot so osebni dohodki, stanovanjska gradnja, samoupravno dogovorjene obveznosti, davki in prispevki, sredstva za skupno porabo, rezerve in za rešitev in izboljšanje materialne osnove dela. Delitev je sicerčasna in jo dokončno opravimo šele z zaključnim računom.

PROIZVODNJA V PLANIRANEM OBSEGU

Vrednostni kazalci o gibanju obsega proizvodnje v prvem letošnjem polletju kažejo zelo ugodna gibanja in so nad ravnijo planske dinamike. Vsekakor pa vrednostni prikaz ni najboljši kazalec zaradi vpliva sprememb cen in vpeljevanja novih naših izdelkov v proizvodnjo z višjo stopnjo obdelave in z vgrajenimi dražjimi reprodukcijskimi materiali. V prvem polletju je fizični obseg proizvodnje sledil vrednostnemu obsegu v primerjavi s planom v vseh temeljnih organizacijah razen v Tovarni ivernih plošč. Pri proizvodnji ivernih plošč smo pod planiranim obsegom zaradi zastojev, ki so bili v prvih zimskih mesecih letos. Izpad v tem obdobju bo težko nadomestiti tudi do konca leta.

Vrednostno je obseg proizvodnje dosežen v višini 402,8 milijonov dinarjev; v primeri z letnim planom v višini 51 odstotkov, z

enakim obdobjem lani pa z indeksom 167.

Manj ugodna gibanja pa so v strukturnem odnosu proizvodnje finalnih do primarnih izdelkov. Pohištvenih izdelkov je doseženih 70,3 strukturnih deležev v primerjavi s planiranimi 61 strukturnimi deleži. Razlika je vsekakor prevelika.

Poleg vpliva v proizvodnji ivernih plošč, je manjša od planirane tudi proizvodnja žagane- ga lesa.

PRODAJA V SKLADU S SEZONSKIMI GIBANJI

Obseg prodaje v prvem polletju je v skladu s planskimi predvidevanji na osnovi sezonskih gibanj v prodaji pohištvenih izdelkov na domačem, pa tudi zunanem trgu. Vsekakor samo s to ugotovitvijo ne moremo biti zadovoljni, saj se moramo zavedati dejstva, da je planska obveznost do konca leta toliko pomembnejša ob ugotovitvi, da se zaloge gotovih izdelkov, predvsem pa kuhinjskih izdelkov, močno povečale. Strukturni sestav zalog gotovih izdelkov je po temeljnih organizacijah zelo neugoden. Zalag kuhinjskih izdelkov je na primer več kot znaša trimesečna proizvodnja, kar je na gornji kritični meji. Furniranega pohištva pa stalno primanjkuje, tako da z dobavo kupcem nenehno kasnimo. Zato je tudi vprašljiva smiselnost dveh komponentnih programov v eni temeljni organizaciji.

Vrednostni obseg prodaje je skupaj z interno prodajo dosežen v višini 431,4 milijonov dinarjev. V primeri z letnim planom znaša 46,1 odstotka, z enakim obdobjem lani pa je indeks 157.

V izvozu je plan dosežen v višini 43,1 odstotka, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa je indeks 126. Vrednostno znaša izvoz 67,9 milijonov dinarjev.

CELOTNI PRIHODEK IN UČINKOVITOST TEMELJNIH ORGANIZACIJ

Celotni dohodek je vrednostno dosežen v višini 426.642.000 dinar- (Konec na 2. strani)

Izročilo za generacije: Cerknško jezero — osnova za razvoj turizma

Gospodarjenje v prvem polletju

(Nadaljevanje s 1. strani)

Primerjalno z letnim planom je dosežen v višini 45,6 odstotka, kar v celoti ustreza doseženemu obsegu prodaje v tem obdobju.

Primerjalno z enakim obdobjem lani je dosežen z indeksom 154. Prav gotovo je na takšen porast vplivala poleg večjega obsega prodaje na domačem trgu predvsem proizvodnja v novi tovarni ivernih plošč.

Materialni stroški se v strukturi celotnega prihodka gibljejo v enakih odnosih, kot so bili predvideni z letnim planom. Prav tako so ostali v enakem odnosu kot v prvem polletju lani. Struktura delitve dohodka je ugodnejša, vendar še vedno pod plansko dogovorjeno.

Doseženi rezultati po temeljnih organizacijah so več ali manj pričakovani glede na splošna gospodarska gibanja v tem obdobju. Vsekakor je izguba v novi tovarni ivernih plošč poleg nižjega obsega proizvodnje tudi posledica kasnitve pri samoupravnem dogovarjanju na področju dohodkovnih odnosov s porabniki ivernih plošč. Sporazum je stopil v veljavo šele v drugi polovici junija.

Z rezultati po temeljnih organizacijah primerjalno s planom ne moremo biti zadovoljni. Čeprav je stopnja čistega ostanka dohodka v TP Cerknica 6,2 odstotka, je še vedno za 0,6 odstotka strukturnih deležev pod planirano. Prav tako so pod planirano tudi rezultati v ostalih dveh

pozitivnih temeljnih organizacijah. Vsekakor je rezultat Tovarne pohištva Martinjak v tem obdobju še najbolj neugoden, ker bo Tovarna ivernih plošč v naslednjem obračunskem obdobju ob normalnem doseganju proizvodnje rezultat pozitiven.

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV

Vrednostno predstavljajo povprečni osebni dohodki 4.077 din in so nekoliko nad povprečjem v lesni industriji. Povprečni osebni dohodki na zaposlenega kažejo v primeri z enakim obdobjem lani porast za 30 odstotkov. Od tega predstavlja vpliv izplačevanja dodatka na delovno dobo letos okrog 5 odstotkov. Povečanje osebnih dohodkov na zaposlenega na plansko primerjavo znaša 9 odstotkov. Če primerjamo porast osebnih dohodkov v I. polletju letos s povprečno izplačanimi osebnimi dohodki lani, dobimo povečanje za indeks 121. Iz teh kazalcev o gibanju osebnih dohodkov v prvem polletju letos lahko vidimo izreden porast, ki temelji na proizvodnem konceptu nagrajevanja med obračunskimi obdobji. To nam narekuje, da v sistem nagrajevanja vgradimo tudi dohodkovno načelo, s katerim naj v naslednjih obračunskih obdobjih popravimo neskladja. Seveda z upoštevanjem ostalih vplivov, ki se odražajo pri delitvi.

T. Zigmund

Premalo o vsebinskih odnosih

O DEJAVNOSTI KOMUNISTOV V SOZD SLOVENIJALES

Ker je o dejavnosti naših delegatov v SOZD Slovenijales sorazmerno malo informacij, želim na kratko opisati dejavnost SVETA KOMUNISTOV SOZD SLOVENIJALES

V SOZD SLOVENIJALES je 1213 članov Zveze komunistov, ki delujejo v 55 osnovnih organizacijah. Če upoštevamo, da je v SOZD Slovenijales zaposlenih 14.132 delavcev, je torej komunistov 8,5 odstotka.

Priznati moramo, da je bil doslej svet komunistov SOZD poleg poslovnega odbora najbolj delaven in tudi najbolj sposoben pri razreševanju zelo težkih in pomembnih organizacijsko-tehničnih vprašanj. Vkljub različnim pogledom delovnih in temeljnih organizacij Slovenijalesa je svet komunistov le uspel obdržati pravičen in konstruktiven odnos med članicami sestavljene organizacije. S tem je pomagal prebroditi začetne težave in skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v SOZD (mladina in sindikat) veliko pripomogel k trdnosti moralno politični povezanosti.

Čeprav smo za to obdobje ocenili delovanje in akcije sveta komunistov SOZD pozitivno, pa je le treba omeniti tudi pripombe komunistov Skupnih dejavnosti Bresta, ki so bili podrobneje seznanjeni z oceno idejne, organizacijske in akcijske zgrajenosti in usposobljenosti Zveze komunistov v SOZD-SLOVENIJALES. To oceno je sprejel svet komunistov SOZD 20. aprila in je bilo prečiščeno besedilo posredovano komunistom Skupnih dejavnosti na sestanku, ki je bil 28. junija.

V razpravi, v kateri je sodelovalo več komunistov, so bile naslednje vsebinske pripombe:

— Vsebinsko je ocena preveč načelna, obenem pa preveč statistično obravnava organizacijska, kadrovska in ostala splošno znana vprašanja (do delegatskega sistema); premalo kritično pa se loteva razreševanja najrazličnejše problematike v SOZD, na primer njeno delovanje na področju planiranja — s tem v zvezi, kje smo z uresničevanjem srednjeročnega programa in s tem de-

litve dela, kakšna je gospodarska situacija posameznih članic SOZD, odnosi s trgovino in podobno...

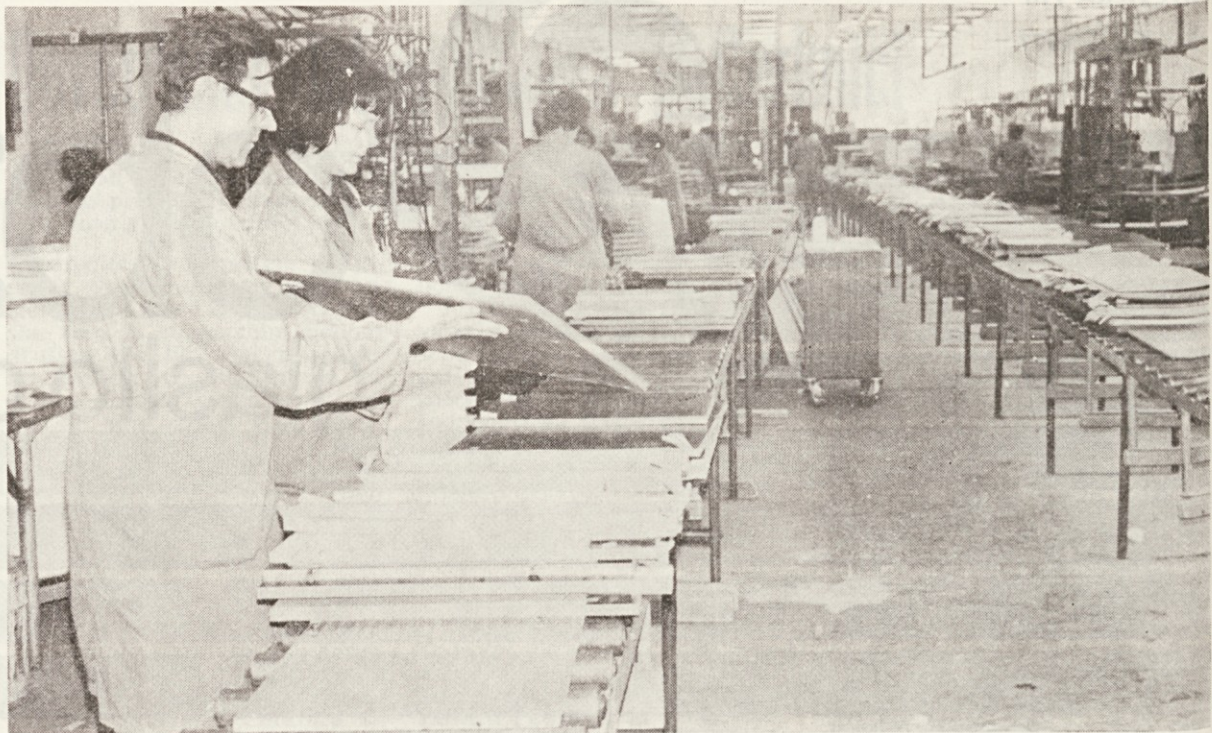
— Pristop k izdelavi ocene je premalo akcijski v smislu usmerjanja in delovanja v osnovnih organizacijah v temeljnih in delovnih organizacijah. Kaže, da je namenjena predvsem višjim političnim organom v republiki in zato tudi ni odraz dejanskega stanja v SOZD. Delovanje osnovnih organizacij in drugih organov Zveze komunistov v SOZD ni analitično obdelano.

— Če izhajamo iz lastne prakse, iz delovanja komiteja Zveze komunistov Bresta, lahko ugotovljamo, da bi se moral tudi svet komunistov SOZD v svojem delovanju posluževati predvsem oblik dogovarjanja za uresničevanje skupnih akcij. V zvezi s tem je treba opredeliti tudi vertikalno povezanost osnovnih organizacij do občinske konference komunistov in do sveta komunistov v SOZD.

— Priporočilo osnovnim organizacijam, da poslovodni in vodstveni kadri ne bi mogli biti v svetu komunistov SOZD, je nesprejemljivo, kajti če posamezna osnovna organizacija izvoli delegata, se pri tem zavestno odloča o kandidatu, ki bo kos nalogi in mu s tem izkaže zaupanje — ne glede na njegov položaj — da bo pravilno zastopal osnovno organizacijo v svetu ali katerem koli drugem organu, tudi v občinski konferenci in drugih podobnih organih.

To je le povzetek pripomb na omenjeno gradivo; njihov osnovni namen je, da bi prek delegatov v svetu komunistov prispevali k še bolj učinkovitemu in poglobljenemu delu komunistov v sestavljeni organizaciji Slovenijales ter reševanju najbolj bistvenih vprašanj v njej.

F. Turk

Proizvodni rezultati so v vseh temeljnih organizacijah dokaj ugodni

Delo je zastavljeno

DELO OBČINSKE KOMISIJE ZA URESNIČEVANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Za uresničevanje določil zakona o združenem delu je bila v aprilu na podlagi statuta občine Cerknica, priporočila predsednika skupščine SR Slovenije in sklepa vseh treh zborov skupščine občine Cerknica, imenovana posebna občinska komisija. Komisija šteje 14 članov in je sestavljena tako, da so v njej predstavniki temeljnih in drugih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti ter drugih samoupravnih organizacij v občini.

Prva seja komisije je bila ob koncu aprila. Na njej si je komisija najprej poskusila sestaviti svoj program dela in ugotoviti, kakšne so njene naloge. Pri tem je imela težave, saj je bilo pričakovati, da bo komisija za izvajanje zakona o združenem delu pri skupščini SR Slovenije izdala kakšna navodila in metodologijo dela, ki bi bila v pomoč komisiji pri sestavi njenega programa dela. Takšnih navodil in metodologije dela pa še ni bilo in je bilo zato sklenjeno, da se zanje zaprosi.

Poleg tega je komisija še sklenila, da bo zahtevala od vseh temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter samoupravnih interesnih skupnosti v občini delovne programe za izvajanje zakona o združenem delu. Nato bo komisija na podlagi teh programov ter navodil in metodologije dela republiške komisije sestavila svoj program dela.

Naloga komisije bo predvsem v tem, da bo spremljala, kako temeljne in druge organizacije združenega dela ter samoupravne interesne skupnosti v občini uresničujejo določila zakona o združenem delu, jim dajala pri tem strokovno pomoč in navodila ter usklajevala svoje delo z delom komisij, ki so jih ustanovile družbenopolitične organizacije za uresničevanje zakona o združenem delu.

Svoje delo bo komisija opravljala tako, da bo organizirala skupine, in sicer za temeljne in druge organizacije združenega dela s področja gospodarstva ter skupine za druge samoupravne organizacije in samoupravne interesne skupnosti.

V začetku julija je bila druga seja komisije, na kateri je bilo ugotovljeno, da so vse temeljne in druge organizacije združenega dela s področja gospodarstva izpolnile zahtevo komisije in so ji poslale svoje programe dela za izvajanje zakona o združenem delu, medtem pa ko te zahteve niso izpolnile nekatere druge samoupravne organizacije in samoupravne interesne skupnosti. Komisija je tudi ugotovila, da republiška komisija še vedno ni poslala nobenih navodil in metodologije dela, vendar pa bo ta komisija organizirala za predsednike občinskih komisij konec juli-

ja enodnevnih seminarov v Ljubljani, na katerem bo posredovala omenjena navodila.

Na tej seji bi morala komisija pregledati vse programe temeljnih in drugih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij. Vendar je zaradi preobsežnega gradiva organizirala dve skupini, in sicer eno za temeljne in druge organizacije s področja gospodarstva, drugo pa za samoupravne interesne skupnosti in za druge sa-

moupravne organizacije. Naloga teh dveh skupin je, da do konca julija pregledata programe in ugotovita, kakšna je njihova vsebina, kakšne so pomanjkljivosti posameznih programov in če so v teh programih postavljeni roki za uresničitev posameznih določil zakona o združenem delu, ki jih je postavil že sam zakon.

Komisija se dobro zaveda svoje odgovorne naloge, ki bo predvsem v tem, da bo dajala temeljnimi in drugim organizacijam združenega dela, samoupravnim interesnim skupnostim in drugim samoupravnim organizacijam strokovno pomoč in navodila pri uresničevanju določil zakona o združenem delu. Obenem bo v sodelovanju s komisijami družbenopolitičnih organizacij poskrbela, da bi se čimveč delovnih ljudi in občanov aktivno vključilo v programe za uresničevanje zakona o združenem delu, tako da bi se določila tega zakona čimprej uresničila v neposrednem življenju.

A. Perčič

Oblikovanje dohodkovnih odnosov

V Obzorniku smo že pisali o programu uresničevanja zakona o združenem delu, ki govori tudi o dohodkovnih odnosih med partnerji v reprodukcijski verigi. Pisali smo o nameravani uspostavitvi dohodkovnih odnosov med proizvajalci in porabniki ivernih plošč.

Po nekajmesečnih pripravah je bila ustanovna skupščina podpisnikov samoupravnega sporazuma o dohodkovnih odnosih. Vsebina sporazuma bo glede na to, da je sporazum eden izmed prvih tovrstnih, verjetno zahtevala manjše, predvsem stilne popravke. Za oblikovanje le-teh je zadolžen izvršilni odbor skupščine.

Pobudniki sporazuma-proizvajalci ivernih plošč iz Slovenije — so k sporazumu pritegnili tudi

ostale jugoslovanske proizvajalce in porabnike ivernih plošč. Odziv k novi obliki sodelovanja je kljub nekaterim pomislekom več kot zadovoljiv. Do 15. julija je sporazum podpisalo 115 temeljnih organizacij, predvsem iz Slovenije ter iz Bosne in Hercegovine. Posamezne grupacije so že dale načelni pristanek k podpisu, potreben pa je še poprejšer sklep delovnih skupnosti o podpisu sporazuma.

Dosedanji potek podpisovanja sporazuma kaže na to, da smo črko zakona pričeli uresničevati tudi v praksi. Pri delu pa nas čakajo še posamezne naloge, ki jih moramo rešiti tudi na ravni zakonodaje, ki še ni v skladu z določili zakona o združenem delu.

V. Harmel

Veliko priznanje za delo

20. julija je bila v prostorih skupščine občine Cerknica prijetna slovesnost. Dolgoletna revolucionarjema in borcecema NOB tovarišema Francetu Pavlinu in Jožetu Pircu je predsednik skupščine občine Cerknica tovariš Jože Hren podelili visoki odlikovanji — red dela z rdečo zastavo, s katerim ju je odlikoval predsednik SFRJ Josip Broz Tito.

Tovariša Pavlin in Pirc sta bila med pomembnimi organizatorji narodnoosvobodilnega boja na Notranjskem, po vojni pa požrtvo-

valna organizatorja in družbenopolitična delavca pri oblikovanju samoupravne socialistične družbe. Na podelitvi visokih priznanj za njuno življenjsko delo so bili tudi predsednik CK ZKS tovariš France Popit, tovariš Janko Rudolf, medvojni sodelavci obeh odlikovancev ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Cerknica. Po svečani podelitvi priznanj so vsi prisotni v prisrčnem tovariškem razgovoru obudili spomine na skupno revolucionarno pot.

L. Razdrih

Predstavljamo vam JELKO

Začetki današnje Jelke segajo v leto 1940, ko so kmetje iz Begunj in iz okoliških vasi postavili žago za razrez svoje hlodovine. V jeseni 1945. leta je žaga prešla v upravljanje Kmetijske zadruge Begunje. Poleg uslužnostnega razreza lesa so že leta 1947 začeli izdelovati zaboje, okna, vrata in opravljati druge mizarske usluge.

Leta 1955 je bilo ustanovljeno samostojno zadržno podjetje, vpisano v sodni register s predmetom poslovanja: razrez hlodovine za blagovni promet, izdelava zabojev in opravljanje mizarskih uslug. V letu 1958 pa se je Zadržno lesno podjetje preimenovalo v »Jelka« — lesna industrija Begunje pri Cerknici. Pozneje se je Jelka preimenovala, kar so povzročile združitve s Kovinoservisom z Rakeka in pozneje s Slovenijalesom.

Po letu 1950 je Jelka izdelovala opremo za trgovine in hotele. V letih 1969 do 1972 pa se je preusmerila na serijsko proizvodnjo pohištva za domače tržišče in za izvoz v Libijo, Skandinavijo in v Ameriko. Jelka je imela v svojem proizvodnem programu izdelavo kabinetov in drugih delov pohištva. V preteklem letu je svoj proizvodni program zožila in izdeluje glasbene regale za Ameriko in bare za Skandinavijo. Iz proizvodnega programa zabojarne pa je obdržala le izdelavo ladijskega poda. Število zaposlenih delavcev se je bistveno povečalo ob prehodu od individualne na serijsko proizvodnjo (v letu 1969 92 zaposlenih — v letu 1972 176 zaposlenih delavcev).

Jelka je združena v SOZD Slovenijales-proizvodnja in trgovina.

RAST DELOVNE SILE IN CELOTNEGA DOHODKA V ZADNJIH DESETIH LETIH

leto	število zaposlenih	celotni dohodek (din)
1967	81	4.286.818,48
1968	83	5.617.618,92
1969	92	6.471.149,21
1970	116	8.327.891,03
1971	158	16.171.733,60
1972	176	21.318.260,33
1973	183	23.658.888,38
1974	180	37.964.844,39
1975	177	46.385.119,76
1976	188	60.038.781,68

Iz gornjih podatkov je videti, da sta bila rast celotnega dohodka, pa tudi število zaposlenih v tem obdobju zelo intenzivna, kar nam daje zanesljivo osnovo za napredovanje razvoja v tem srednjeročnem obdobju.

Iz srednjeročnega programa razberemo, da bo obseg proizvodnje na Jelki dosegel naslednje vrednosti:

1976	59.350.000 din
1977	61.490.000 din
1978	63.350.000 din
1979	67.340.000 din
1980	82.020.000 din

V tem srednjeročnem obdobju načrtuje Jelka veliko izvozno usmerjenost, saj je predvideno, da bo nad 20 odstotkov celotne realizacije dosegla v izvozu. V letu 1976 je bil ta delež še mnogo višji; saj je dosegla z izvozom 7.250 dolarjev na zaposlenega in jo od vseh organizacij v SOZD Slovenijales prekaša le Lesna industrija Radomlje.

Osnovna naloga kolektiva Jelke v srednjeročnem programu razvoja je modernizacija pohištvenih kapacitet. Ob ugotovitvi, da je sedanja vrednost osnovnih sredstev na zaposlenega komaj 17.904 dinarjev, vrednost vseh osnovnih sredstev z zgradbami in zemljišči pa 77.160 dinarjev lahko vidimo, da je modernizacija nujno potrebna. Po grobi oceni bi znašali stroški modernizacije v tem srednjeročnem obdobju približno 50 milijonov dinarjev.

Pregled zaposlenih po organizacijskih enotah, spolu in kvalifikacijah

Na Jelki je sedaj zaposlenih 191 delavcev, od tega 57 žensk in 134 moških.

Na žagi je zaposlenih 33 delavcev, v proizvodnji pohištva 100, v službi vzdrževanja 9, v službi kontrole 7, v modelni delavnici 4, in v Skupnih službah 38.

Kvalifikacijska struktura

- 1 visoka strokovna izobrazba
- 2 višja strokovna izobrazba
- 8 srednja strokovna izobrazba
- 8 nižja strokovna izobrazba
- 10 visokokvalificirani delavci
- 34 kvalificirani (od tega KV v stroki 18)
- 26 polkvalificirani
- 102 nekvalificirani.

V srednjeročnem programu predvidevamo, da bomo število delavcev povečali na približno 210, spremenili pa bomo tudi kadrovsko strukturo, s tem da bomo zaposlili študente in omogočili že zaposlenim delavcem izobraževanje ob delu.

J. Opeka

Za večji izvoz

Brest je znana kot eden izmed največjih, pa tudi najkvalitetnejših proizvajalcev pohištva in ostalih finalnih izdelkov iz lesa v Jugoslaviji. Takšnega slovesa in priznanj ni dosegel kar takoj, temveč so posledica tridesetletnih izkušenj, naporov in odrekaj celih generacij članov kolektiva, strokovnjakov in aktivnih vodilnih delavcev.

Popolnoma normalno je, da je v takšnih pogojih tudi orientacija plasirati svoje finalne proizvode tudi na tuja tržišča bila več kot pravilna. Proizvodi ali bolj rečeno finalni proizvodi Bresta so danes zastopani na vseh trži-

šjih sveta, pač po možnostih trgovske mreže in potrebah posameznega tržišča.

Razumljivo je, da gospodarska situacija doma in v svetu zahteva čim bolj kvalitetno obdelavo in pristop na posamezna tržišča, pa zaradi takšnih ali podobnih potreb iščemo vedno nove načine za kvalitetnejšo in s tem seveda tudi uspešnejšo uveljavitev na tržiščih, ki se zanimajo za takšno sodelovanje.

Za sedaj je tržišče Združenih držav Amerike za naše — Brestove proizvode še vedno eno izmed največjih in najbolj zanimivih, zato si prav na tem tržišču

najbolj prizadevamo, da s požitvijo dela in z novimi poslovnimi prijemi tudi v prihodnje obdržimo oziroma še povečamo prodajo svojih proizvodov na njem. S tem namenom se tudi dogovarjamo z uvoznima organizacijama Lesnina in Slovenijales. Z njima bomo sklenili SPLOŠNI SAMOUPRAVNI SPORAZUM O NASTOPANJU V TUJINI.

S tem sporazumom bi si zagotovili prisotnost na tem tržišču, saj imata Lesnina in Slovenijales svoje lastne prodajne organizacije v ZDA. Tako bi Brest nastopal kot sovlagatelj oziroma kot solastnik v teh organizacijah. Razen tega bi zunanjetrgovinski organizaciji Lesnina in Slovenijales zagotavljali pravočasne informacije iz tega tržišča o vseh pomembnejših dogodkih in o splošni gospodarski situaciji. Istočasno pa bi nam posredovali zahteve tujih tržišč in dajali predloge za prilagajanje proizvodno-prodajnih programov. S sprejetjem samoupravnih sporazumov o nastopanju v tujini z izvoznima organizacijama Lesnina in Slovenijales pa nismo zaprli kroga tistih, s katerimi želimo sodelovati, pač pa so to znanilci novih, sodobnejših pristopov k obdelavi tujih tržišč. Vse pa seveda z namenom in ciljem, da bi izvozili čim več našega pohištva in ostalih finalnih izdelkov.

F. Turk

Jelka v Brestu

Že v prejšnji številki smo pisali o tem, da so se delavci JELKE — Tovarne pohištva iz Begunj in BRESTA iz Cerknice na referendumu izrekli za združitve JELKE v BREST. Na podlagi te odločitve se bo JELKA v prihodnjih mesecih organizirala kot temeljna organizacija BRESTA.

Ker se v JELKI še niso odločili za sprejem sporazuma o združitvi v delovno organizacijo, ki je pogoj za vpis združitve v sodni register, se je pojavilo vprašanje, kako bomo poslovali v času do pridobitve ustreznega sodnega sklepa.

To vprašanje so nedavno reševali predstavniki obeh delovnih organizacij in ugotovili naslednje:

— V času do registracije bo JELKA poslovala v pravnem prometu z drugimi v nespremenjeni obliki.

— Vse poslovne odločitve dolgoročnega značaja, pa tudi odločitve za leto 1978, ki zadevajo skupne interese, bosta delovni organizaciji usklajevali.

— BREST bo pošiljal JELKI v javno razpravo vse samoupravne splošne akte in druga gradiva, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije.

— JELKA se v celoti vključi v izvajanje programa za uresničevanje zakona o združenem delu in je v ta namen že imenovala pet komisij in sprejela ustrezen program.

Lahko zapišemo, da je bilo prvo »uradno« srečanje predstavnikov JELKE in BRESTA takšno, da je bilo pri vseh udeležencih čutiti skrb za kar najbolj primerno ureditev nerešenih vprašanj.

Z. Zabukovec

Glede na to, da je referendum o združitvi delovne organizacije Tovarne pohištva Jelka iz Begunj in Bresta iz Cerknice uspel, smo pričeli s prvimi neposrednimi stiki na posameznih področjih.

Ob razgovorih vodstev obeh delovnih organizacij smo izluščili posamezna vprašanja, ki jih že lahko rešujemo enotno (Tovarna Jelka iz Begunj še ni TOZD Bresta, ker na referendumu niso sprejeli samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo).

Na komercialnem področju smo se dogovorili o pomoči Bresta pri prodaji dela proizvodnega programa Jelke. V naših salonih pohištva smo postavili izdelke Jelke — program Real. Po rednem sestanku naših potnikov v Cerknici pa smo obiskali tudi Tovarno pohištva Jelka v Begunjah. Z vodstvom podjetja smo bili v razgovoru seznanjeni z osnovnimi podatki o tovarni, o njenem proizvodnem programu, o prodaji in prodajnih pogojih ter o načinu pomoči pri prodaji njihovega proizvodnega programa.

Pri razgovorih o programski usmeritvi temeljnih organizacij Bresta smo dali vodstvu Jelke v

razpravo predlog grobe delitve proizvodnega programa Bresta med posameznimi temeljnimi organizacijami. Jelka bo predlog proučila, tako da bomo lahko izoblikovali in opredelili proizvodni program za prihodnje leto že med pripravami za sprejetje letnega plana za prihodnje leto — v septembru.

Za področje obveščanja smo se dogovorili, da vključimo v naš informativni sistem tudi člane Tovarne pohištva Jelka. Člani kolektiva Jelka bodo lahko dobivali naš Brestov obzornik in ostale informacije. Vodstvu Tovarne pohištva Jelka smo predlagali, da tudi njihov kolektiv sodeluje pri izmenjavi informacij; v ta namen naj bi na sejah uredniškega odbora Brestovega obzornika sodeloval tudi predstavnik Jelke. Sprotno obveščanje vseh zaposlenih v obeh kolektivih bo nedvomno pripomoglo k čimhitrejši in trdnejši povezavi v delovni organizaciji Bresta.

Prav tako so že začele akcije tudi na ostalih področjih poslovanja. Z načrtnim delom na vseh področjih bomo lahko odstranili vse nejasnosti, ki so ali se bodo pojavile ob usklajevanju pripomb in zahtev nove članice Bresta.

V. Harmel

OBISKALI SO NAS

Udeleženci 13. mednarodnega seminarja slavistov so imeli letos na programu tudi ekskurzijo na Notranjsko — ogled nekaterih literarno-zgodovinskih spomenikov in Bresta. V prijetni delavski restavraciji v Tovarni lesnih izdelkov Stari trg jih je pozdravil predsednik skupščine občine Cerknica Jože Hren in jim predstavil občino in naš Brest. Zatem je o svojem delu in o revolucionarnih dneh spregovoril tudi pisatelj Matevž Hace, sledil pa je sproščen razgovor o Brestu, Notranjski raz in njenem gospodarskem in kulturnem življenju, položaju delavca in podobnem. Razpoloženje na srečanju je poživilo tudi nastop moškega pevskega zbora Svoboda in Starega trga, ki je zapel nekaj slovenskih narodnih in borbenih pesmi (tako hvaležnega občinstva pevci tega zbora najbrž še niso imeli). Zatem so si gostje z velikim zanimanjem ogledali še Salon pohištva v Cerknici.

Brigadirji mladinske delovne brigade — pravzaprav gimnazijci, ki so počitniško prakso zamenjali z delovno akcijo — so si najprej ogledali proizvodnjo v Tovarni pohištva Cerknica in Salon pohištva. Po ogledu je bil razgovor, v katerem jim je bil predstavljen Brest, njegovo gospodarjenje, samoupravna organiziranost in delo družbeno-političnih organizacij. Beseda je tekla tudi o delu mladine na Brestu in njenem položaju ter o sodelovanju gospodarstva in šolstva pri oblikovanju sistema usmerjenega izobraževanja. Žal na razgovoru ni bilo predstavnikov Brestove mladinske organizacije.

B. Levec

Naše pohištvo gre na pot

Za uvod najprej nekaj statističnih podatkov. Dnevno odpelje z Bresta poprečno 30 kamionov, naloženih s pohištvom, poleg tega pa je treba računati tudi z nekaj kamioni, ki opravljajo prevoz med našimi temeljnimi organizacijami in centralnim skladiščem in da dnevno prispe na Rakek 10 do 15 vagonov celuloznega lesa za »Iverko«. Tako nekako bi izgledal dnevni promet, vendar je ob njem vrsta težav, ki pa ne zadevajo samo vprašanje transporta, temveč odkrivajo vrsto slabosti našega notranjega poslovanja. Pogovarjal sem se z delavci, ki sodelujejo v ciklusu na poti naših izdelkov.

Šoferji so mi v razgovoru povedali seveda samo svoje težave. Pravijo, da je največja težava v tem, ker trgovci nimajo dovolj ljudi za razkladanje blaga. To pa je seveda dodatni napor, posebno po dolgi vožnji. Posebej težko je, kadar vozijo samo Katarino, pri kateri so zapakirani elementi posebno težki. Morda naj bo to v razmislek tehnologom v TP Cerknica, ob upoštevanju, da prejemniki blaga običajno nimajo viličarjev.

Tudi delavci v Salonu pohištva so seveda spregovorili predvsem o svojih problemih, od katerih nekateri vsekakor dajejo slabo reklamo Brestu. Največjo težavo vidijo v tem, ker ni celotnega programa na zalogi. Seveda pri tem opozarjajo na že znano vprašanje priročnega skladišča, v katerem bi bila vskladiščena minimalna zaloga celotnega prodajnega programa. Trdijo, da so bili v času konjunktore pri vsaki stranki povprečno dvainpolkrat.

uri. Kazalo bi, pravijo, nekaj nalogov dostaviti prej zaradi boljše organizacije dela in porazdelitve obremenitve obeh izmen enako.

Trdijo, da bi bilo potrebno večje usklajevanje in sodelovanje med prodajo in centralnim skladiščem. Nakazali so problem kompletizacije programov. Zlasti planiranje bi moralo biti usklajeno med vsemi temeljnimi organizacijami. Dogodi se, da je skladišče polno, pa ni kaj odpredati, posebno še tedaj, ko je za en kamion bilo kar 30 nalogov. Opozorili so tudi na pomanjkljivo markiranje blaga. Zlasti je to opazno pri kuhinji BREST-P. Zato ni čudno, da pride do zamenj.

Postavili so tudi vprašanje, ali ne bi bilo bolj smiselno odpredati kuhinj, ki jih delajo po naročilu, neposredno iz tovarne stranki, mimo centralnega skladišča. Velike težave so z embalažo, ker blago pogosto preklada in se kartoni stisnejo oziroma poškodujejo; zlasti pri tapetniških izdelkih. Od tod tudi reklamacije. V razmislek tehnologom v tovarnah, torej vprašanje: Kaj je ceneje: ali kartone ojačati s kotniki, ali na drag način reševati reklamacije ali celo opravljati zamenjavo blaga.

Delavci v prodaji so me opozorili tudi na vprašanje špedicije na Rakeku, zlasti na mehanizacijo, pri razkladanju vagonov, saj delo še vedno opravljajo ročno. Postavlja se tudi vprašanje števila ljudi zaradi sezonskih nihanj v odpremi in sploh odpreme blaga po železnici.

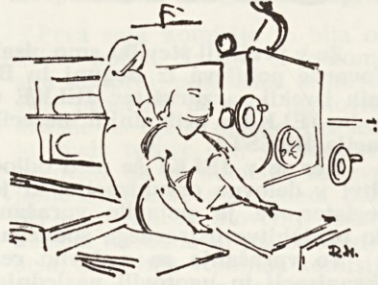

Špedicija na Rakeku — težaško delo

Delavci v transportni službi pravijo, da z voznim parkom in z vozniki nimajo težav, so pa opozorili na druge težave. Najprej prepozno naročanje kamionov. Zakaj? Potem: neizkoriščena prostornina kamionov. Kot vzrok temu navajajo neracionalno nakladanje v centralnem skladišču, kjer so ceniki postavljeni od nakladanja kamiona. Pri tem opozarjajo na stroške transporta, posebno na dolgih relacijah. Pravijo, da bi delavci v centralnem skladišču morali vedeti, da delajo za Brest in s tem tudi zase. Ob tem razmišljanju se postavi vprašanje, ali ne bi pri tako velikem manipuliranju kazalo imeti transportnega tehnologga, ki bi študijsko določal najboljše rešitve in pretok blaga, kot imajo to organizirano v tovarnah.

To je problem, ki je vreden razmisleka. Stroški so veliki, posebno še, če voznik naloži samo pol kamiona; bil je tudi primer, ko je kamion peljal v Koper samo dva elementa. Zopet se pojavi vprašanje tehnologije ter usklajevanju odpreme in stroškov v zvezi s tem. Opozorili so tudi na vprašanje dokumentacije — od naročila do odpreme blaga kupcu. Devet dokumentov je potrebno napisati, da je blago odpremljeno. Postavlja se vprašanje, ali tudi na tem področju ni mogoča racionalizacija. Nekoliko graje je bilo izrečene tudi na račun nekaterih šoferjev, ki do strank niso vljudni.

V centralnem skladišču so me delavci seznanili s težavami, ki so pri njih vsak dan prisotne. Najprej dostava odpremnih nalogov. Vsi so dostavljeni ob 14.

V tem sestavku sem poskušal osvetliti probleme, s katerimi se srečujejo delavci, ki so zadolženi za odpremo našega blaga kupcem. Moram reči, da je o problemih, ki smo jih že obravnavali, zelo težko dobiti v razgovorih z delavci kakšne neposrednejše odgovore. Pravijo: kaj me zaslišuješ, pa čeprav boš pisal samo za časopis? O vseh teh težavah bi morali pisati sami delavci v odpremi, lahko da bi bili tudi drugi delavci BRESTA seznanjeni z njimi.

J. Mele

Zadovoljni obiskovalci — naš Salon pohištva v Cerknici

Bloška skupnost, Informator... ...pa še kaj o obveščanju

Skorajda ne bi kazalo znova ponavljati vsega tistega, kar je bilo že nešteto krat zapisanega in povedanega o pomenu in vlogi obveščanja v samoupravni socialistični družbi. Nevarno je — žal je pri nas to skorajda že v navadi — da o posamezni stvari izrečemo toliko besed, da jih potem več ne slišimo in se jih niti ne zavedamo.

Nedvomna pa je ugotovitev: **nemogoče si je zamisliti resnične socialistične samoupravne odnose in samoupravno odločanje brez objektivnega, jasnega in temeljitega obveščanja delavcev in občanov.**

Pustimo tokrat ob strani tudi dejstvo, da je naše območje še vedno »siva lisa« v slovenskem sistemu javnega obveščanja in da vsa naša prizadevanja ne uspejo pritegniti dopisnikov in drugih novinarjev v ta lepi, pa tudi dogajanje in gospodarskih uspehov polni predel Notranjske.

Prav v zadnjem času pa na našem območju opažamo vrsto poskusov celovitejšega obveščanja delegatov ter ostalih delavcev in občanov, poskusov, ki so skorajda spontano zrasli iz resnične potrebe — biti obveščen o vseh pomembnejših dogajanjih v svojem delovnem okolju, pa tudi v širšem družbenem prostoru.

Krajevna konferenca SZDL Nova vas — Bloke je začela izdajati ciklostirano glasilo **Bloška skupnost**. Prva številka, ki je tudi likovno prikupno opremljena, je preprosto, a poglobljeno prikazala temeljne zadeve, s katerimi se ubadajo na tem področju. Med občani Bloške planote je naletela na zelo lep in topel sprejem.

Tudi na Brestu smo se v preteklem mesecu odločili izdajati interni **Informator**. Na Brestu smo doslej uporabljali različne oblike obveščanja (neposredno na zborih delavcev in po delovnih skupinah, glasilo delovne skupnosti, bilten, oglasne deske, prek ozvočenja, posamična pisma obvestila, delegatska gradiva), pa vendar še opažamo pomanjkljivosti in vrzeli.

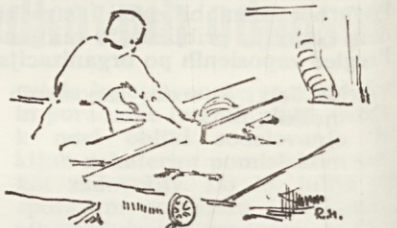
Zlasti ob delovanju delegatskega sistema — predvsem v odnosih do drugih samoupravnih skupnosti (zbori skupščine občine, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti itd.) ugotavljamo slabosti, izražene v paradoksu: preveč in obenem premalo informiranja.

Doslej je poskušal te vrzeli — v okviru svoje temeljne vsebinske zasnove in svojih možnosti — zapolniti Brestov obzornik s prilogo **Obzornik za občane** in z drugimi sestavki. Vendar izhaja glasilo mesečno, pa so nekatere informacije že skoraj zastarele;

ker na tem področju ni lokalnega oziroma pokrajinskega glasila, posega tudi v širše družbene zadeve in ne more objavljati izrazito internih informacij ali informacij, ki zadevajo zgolj krog delavcev.

Vse to je narekovalo izdajanje **Informatorja**, ki naj bi izhajal dvakrat mesečno in tako izpolnjeval vrzel med dvema izidoma Brestovega obzornika. Čeprav si **Informator** še le išče in oblikuje svojo vsebinsko podobo (pri tem bi morali pomagati vsi), bo — upajmo — nedvomno nekaj le prispeval k še boljši obveščenosti naših delavcev.

Tudi v Kovinoplastiki poleg svojega glasila, ki ima tudi rubriko iz **Krajevne samouprave** občasno izdajajo **Informacije**, ki objavljajo besedila pomembnejših samoupravnih gradiv. Svoja glasila izdaja več mladinskih aktivov; tudi učenci osnovnih šol ne zaostajajo za njimi. Na skupščini občine menda snujejo svoj »**Delegatski informator**« in nekaj podobnega tudi v strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti, pa še kaj smo najbrž pozabili.

Vse nanizano priča, da se na najrazličnejših ravneh in okoljih zavedamo pomembnosti celovitega obveščanja. Vendar se ga lotevamo morda še preveč spontano in premalo organizirano. Najbrž bi kazalo, da bi vsi nosilci obveščanja v delovnih organizacijah in v samoupravnih skupnostih v naši občini na skupnem sestanku ocenili sedanje stanje in se dogovorili za organiziranje in celovit sistem obveščanja v občini, pa tudi za pretok informacij iz nje v republiko in pokrajinska sredstva javnega obveščanja. Morda bi kazalo, da bi o tem predlogu oziroma pobudi občinska vodstva družbeno-političnih organizacij resneje razmislila. Glede na to, da imajo tudi področje obveščanja dokaj trdno opredeljeno v svojih delovnih programih, bi bilo prav, da bi organizirala takšen delovni razgovor, ki bi pravegotovo razbistril marsikatero nerešeno vprašanje in prispeval k boljši obveščenosti delavcev in občanov. Najbrž tudi to sodi k celovitemu spletu programov o uresničevanju določil zakona o združenem delu.

B. LEVEC

Gradnja novih proizvodnih prostorov za tapetništvo gre h koncu; uresničevanje sred. razvojnega načrta

Priloga: OBZORNİK ZA OBČANE

PREDSTAVLJAMO NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI • PREDSTAVLJAMO NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI • PREDSTAVLJA

Krajevna skupnost Rakek — Uspehi in težave

Na Rakeku se je kot gostitelj izkazal Nanos. V njegovih prostorih smo zelo zgovorno razpravljali o najrazličnejših vprašanih dela in življenja v tej krajevni skupnosti. Zapisali smo tisto, kar bi utegnili zanimati bralce našega mesečnega glasila. Na razgovor resda niso prišli vsi povabljeni, posredi so gotovo dopusti, vendar so bili prisotni tovariši France Kotnik, tajnik krajevne skupnosti Rakek, Milan Modic, predsednik krajevne konference SZDL Rakek, France Štefančič, podpredsednik sveta krajevne skupnosti Rakek ter Rado Udovič in Momo Vukičević kot člana več organov krajevne samouprave in družbenopolitičnega življenja, ki so želeli, da bi o razvoju krajevne skupnosti, njenih težavah in uspehih, ki jih ni malo, povedali kar največ.

Rakovška krajevna skupnost obsega Rakek, Unec, Slivice in Ivanje selo. Pokriva tako imenovano Rakovško kraško uvalo v nadmorski višini okoli 550 metrov. V tej krajevni skupnosti živi 2380 prebivalcev, od tega je 921 zaposlenih, 220 je kmetov ali 9 odstotkov. Krajevna skupnost je organizirana v tri vaške skupnosti, in sicer Rakek, Unec in Ivanje selo. Središče krajevne skupnosti je Rakek, v zgodovini pomembna postojanka na nekdanji tako imenovani južni železnici Dunaj—Trst.

Prav izgradnja železnice Dunaj—Trst (prvi vlak je peljal skozi Rakek 1856. leta) je povzročila, da se je Rakek hitro razvijal v središče lesne trgovine na Notranjskem.

Med obema vojnama je bil Rakek obmejna železniška postaja; tedaj se je število prebivalcev na Rakeku potrojilo. V narodnoosvobodilnem boju imajo Rakovčani in vaščani ostalih bližnjih naselij posebno častno mesto. Napredno predvojno delavsko gibanje jih je pripravilo za odpor proti okupatorju ter jih usmerilo v boj za socialistično preobrazbo. Komunistična partija in SKOJ sta takoj po kapitulaciji stare Jugoslavije začela z organiziranim odporom. Organizirani boj proti okupatorju sta začela tod Ivan Novak-Očka in France Popit-Jokel. 12. marca 1942. leta je odšla v partizane najštevilnejša skupina mladih rakovških fantov; ta dan slavijo Rakovčani za svoj krajevni praznik. Za Rakovško četo, te hitre, drzne mlade partizane, je kmalu slišala vsa Notranjska. Mnogi od njih, med njimi tudi narodni heroj Ivan Turšič-Iztok, niso dočakali svobode.

Rakek je v zadnjih letih spet postal poselitveno zelo zanimiv, saj so z avtocesto Ljubljana—Razdrto, z železnico in z razmeroma zelo ugodnimi prometnimi zvezami dostopna za dnevno delo vsa industrijska središča. Ni čudno, da večkrat slišimo, da je Rakek »vas na prepihu«. Rakovčani pravijo, da bi ne kazalo spreminjati Rakeka in okoliških vasi tako imenovano »spalno naselje« industrijskih središč.

V industrijska središča se dnevno vozi več kot dvesto Rakovčanov.

Resno bo treba o ustrezni zaposlitvi razmišljati doma, saj živi na Rakeku 17 občanov z visoko izobrazbo, z višjo 21, srednje šole pa ima kar 283 občanov.

Pred volitvami delegatov v našem delegatskem skupščinskem sistemu, ki bodo spomlad prihodnjega leta, je beseda kar sama stekla o triletnih izkušnjah dela delegacij krajevne skupnosti. Rakovčani so bolj zadovoljni z delom delegacije krajevne skupnosti v zboru krajevne skupnosti skupščine občine Cerknica, kakor z delegacijo krajevne skupnosti za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Med vzroke so uvrstili predvsem odmaknjena (preveč normativna) in težka gradiva, hitre sklice skupščin ter premajhno odgovornost delegatov in vodij delegacij.

SE DELEGACIJE OB POMEMBNIH VPRAŠANJH POSVETUJEJO Z DELEGATSKO BAZO ALI DELEGACIJE O SKLEPIH IN ODLOČITVAH SEZNANJAJO DELEGATSKO BAZO IN KAKO?

Stik je preskromen in nesistematičen. V treh letih so imeli 6 zborov občanov v treh vaških skupnostih. O nekaterih zadevah so se delegacije posvetovale s svetom krajevne skupnosti. Zelo pomembno vlogo pa je po zadržanju prisotnih imel politični aktiv Rakeka, ki se je večkrat sestal in obravnaval zelo raznolika vprašanja. Lahko bi rekli, da se s stališči, ki jih je sprejel politični aktiv Rakeka, oplajajo tudi samoupravni organi v krajevni skupnosti.

Družbenopolitični delavci Rakeka menijo, da pri iskanju kar neposrednejših stikov med občani in delegati oziroma odločujočimi telesi vse premalo uporabljajo nekatere pristnejše in priložnejše oblike razgovorov v vaških skupnostih, v ulicah in podobno. Veliki zbori občanov jim niso ravno povšeči. Samokritič-

no so tudi ugotovili, da družbenopolitične organizacije in še posebej krajevna konferenca SZDL posvečajo premalo pozornosti vsem potem odločanja.

KAKŠNA JE ODZIVNOST OBČANOV PRI RAZREŠEVANJU TEMELJNIH VPRAŠANJ O RAZVOJU KRAJEVNE SKUPNOSTI?

Ne morejo se posebno pritoževati. Vselej, kadar so se lotili reševanja perečih vprašanj, največkrat pa bila le-ta komunalnega ali gospodarskega značaja organizirano, so občani z velikim razumevanjem sodelovali pri reševanju. Končno je tudi obisk sestankov, konferenc in razgovorov praviloma odvisen od vsebine, o kateri razpravljajo.

Nezadovoljni pa so s sodelovanjem mladih študiranih občanov, ki se premalo vključujejo v življenje krajevne oziroma vaških skupnosti. Njim je Rakek res samo »spalno naselje«.

Po besedah prisotnih na razgovoru so odprte možnosti za delovanje v najrazličnejših organiziranih družbenopolitičnega, gospodarskega in društvenega življenja na Rakeku. Mnogi, ki so sicer uspešni na svojih delovnih mestih izven krajevne skupnosti, se izgovarjajo, da pretežni del prostega časa porabijo za delovne in družbenopolitične naloge v kraju zaposlitve.

KAKO URESNIČUJETE SREDNJEROČNI NAČRT KRAJEVNE SKUPNOSTI?

Precej pred predvidevanji so na Rakeku opravili asfaltiranje vaških cest. Ob tem pa so pričeli razreševati tudi vprašanja kanalizacije. Prav odplake predstavljajo v sedanjem trenutku razvoja Rakeka največjo težavo, saj je ogrožena izgradnja 24-stanovanjskega bloka. V izdelavi so načrti za celovito ureditev javnih razsvetljav v naseljih Rakek, Unec, Ivanje selo, Slivice. Na Rakeku so v tem času zagreti za ureditev pokopališča, predvsem pa mrliške vežice.

Skrbi jih varnost na cesti. Menijo, da bi morala skupščina občine ter cestna skupnost posvetiti več pozornosti za ureditev hudih prometnih zagat na Uncu in na Rakeku. Vse več interesov za izgradnjo zasebnih in tudi družbenih stanovanj zahteva urejene zazidalne okolišče. Ob tem so krcnili skupščino občine Cerknica, ki prepočasno urejajo vprašanja varnosti na Rakeku. Gre za zlovesči ovine na križišču pod cerkvijo in na podvozu pod železniško progo.

Že dalj časa je živ problem zaradi dotrajanosti kulturnega doma. Z enodnevnim zaslužkom vseh zaposlenih in s posebnim angažiranjem delavcev Kartonažne tovarne so usposobili Kulturni dom na Rakeku, vsaj za določeno

obdobje. Rakovčani bodo razmišljali o izgradnji novega kulturnega centra na Rakeku, da bi glasbena šola Frana Gerbiča, trije pevski zbori in druge kulturniške skupine lahko nemoteno in kvalitetno delovale. Ko že govorimo o kulturi, moramo povedati, da Rakovčani pogrešajo gledališke predstave, ki so bile nekdanj nepogrešljivi del njihovega vsakdanjika.

Oskrbljenost občanov krajevne skupnosti je dokaj dobra, primanjkuje pa jim najosnovnejših izdelkov, predvsem pa delikatesnih izdelkov, sadja in zelenjave. Premalo je razvito malo gospodarstvo. Rakovčani še vedno niso zadovoljni z oskrbo s pitno vodo.

Uncu so namenili vsem občanom, družbenopolitičnim organizacijam in društvom. Za vso krajevno skupnost prav oni organizirajo marksistično izobraževanje mladih, za mlade pa tudi plesno šolo pozimi. Precej imajo v rakovški krajevni skupnosti tudi kjer je več nosilcev, od glasbene šole Frana Gerbiča do aktivov mladih v vaških skupnostih. Mladi redno oskrbujejo obeležja in spomenike NOB. Večkrat pa so se že izkazali pri očiščevalnih akcijah.

Tudi gasilska društva v krajevni skupnosti so aktivna. S prispevkom občanov in z razumevanjem delovnih organizacij grade na Uncu nov gasilski dom.

Pri novih gradnjah je vse več »komunalnih« težav

Z videzom naselij niso zadovoljni. Potrebno bo znova ustanoviti turistično društvo, da bi ob bolj močnatih ukrepih skupščine občine na tem področju storili kaj več. Mimogrede, videz Brestove napol podre žage ni ravno v okras kraju. Zavedajo se, da bi — organizirani — lahko bistveno popravili vtis, ki ga ima popotnik, ki prihaja skozi »rakovška vrata« v občino.

IN VENDAR, RAKOVČANI IMAJO V NEKATERIH AKTIVNOSTIH IN ZGLEDIH POSEBNO MESTO V OBČINI CERKNICA?

Res je, osnovna šola Jožeta Kranjca se z aktivnostmi v procesu izobraževanja, pa tudi v okviru svobodnih dejavnosti uspešno uveljavlja; ne samo v rakovški krajevni skupnosti, ampak tudi izven nje. Posebej lahko pohvalimo izvenšolske dejavnosti, ki res sežejo na najrazličnejša področja dela in življenja.

Uspešni in delavni pa so tudi aktivni mladih v vseh treh vaških skupnostih. Unčani so uredili svoj klub, v katerem deluje tudi knjižnica. S pomočjo Kmetijske zadruge Cerknica so uredili kulturno dvorano. Klubska soba na

Športno življenje sicer ne dosega tistih vrhuncev, ki jih je imel Rakek v polpretekli dobi (kegljanje, orodna telovadba, smučarski skoki), vendar pa so nekatere sekcije športnega društva zelo aktivne in se uspešno vključujejo v telesnokulturno aktivnost občine. Ob dejavnostih mladih ne smemo pozabiti na pomembno vlogo Jamarskega kluba Rakek, ki združuje kar 40 mladih zanesenjakov, ljubiteljev podzemnega krasa.

Se bi lahko naštevali aktivnosti v krajevni skupnosti Rakek... Ponosni so na svoj vrtec pri osnovni šoli, ponosni so na svoj nogometni klub, še vedno — kot nekoč — se Rakovčani radi zbirajo ob železniški postaji, zadovoljni so, da je več občinskih ustanov na Rakeku kot so sodišče, kataster, Geodetska uprava in sedeži različnih organizacij združenega dela, ki ob dnevnem obisku dajejo vtis intenzivnosti življenja v kraju. Kot izhodišče Rakek še vedno ostaja sorazmerno pomemben turistični kraj, žal pa Rakek še ne more organizirati in voditi številnih obiskovalcev. Ne delajo si utvar, da bi lahko Rakek kot idilično po-

Na Rakeku je cela vrsta prometno-varnostnih skoraj nerešljivih problemov

deželjsko naselje postal pomembno turistično središče. Ko omejajo svoje lastne turistične možnosti, imajo v mislih predvsem Rakov Škocjan in Zelske jame, ki so domala neizkoriščene in več lovskih objektov po prostranih rakovških gozdovih.

Rakovčani so dobro organizirali splošni ljudski odpor in narodno zaščito, uspešno pa uve-

ljavljajo tudi zavest o varnosti občanov.

Glede razvoja so Rakovčani optimisti. Menijo, da bo Rakek še naprej ostal poselitveno zanimiv zaradi svojih ugodnih prometnih možnosti in zaposlitve. Menijo, da je krajevna skupnost v tem trenutku primerno organizirana, da pa bo potrebno vložiti več naporov, da bi pritegnili v delo-

vanje čim več mladih, ne glede na to, kje je njihovo delovno mesto.

Denarna sredstva za financiranje izgradnje nekaterih prepotrebni objektov komunalnega in družbenega standarda ne bi smela biti problem, saj je odstotek zaposlenih na Rakeku visok. Kot menijo Rakovčani, bo potrebno intenzivno iskati takšne panoge

dejavnosti v proizvodnji, ki bi lahko perspektivno zaposlovale vse več in več mladih Rakovčanov, ki se zaradi ugodnih prometnih zvez usposabljaajo v različnih šolskih središčih po vsej Sloveniji. Z urejeno komunalno infrastrukturo in z vse bolj urejenimi družbenimi dejavnostmi si lahko Rakovčani upravičeno prizadevajo za še boljši jutri, ko

bodo dosežke v materialni izgradnji lahko oplemenitili z dosežki na drugih področjih, v kulturi, telesni kulturi, seveda ob celovito urejenem šolstvu, otroškem varstvu in ne nazadnje prijetnem okolju, ki mora spremljati urejen kraj, sosesko ali več naselij.

Gradivo pripravila
F. Sterle in B. Levec

Delo kmetijske razvojne skupnosti

Ob koncu leta 1971 je bil pri skupščini občine Cerknica ustanovljen sklad za pospeševanje kmetijstva, ki je pri razvoju našega kmetijstva nedvomno odigral pomembno vlogo. Kljub doseženim uspehom pa so potrebe po zagotavljanju zadostnih količin kvalitetne in poceni hrane še naprej zahtevale intenzivno vključevanje organiziranih subjektivnih sil, ki naj bi kmetijstvu v tem srednjeročnem obdobju zagotovile trdnejši položaj ter pomagale pri uveljavljanju doslednejših družbenoekonomskih odnosov na podlagi ustave in zakonov o združenem delu. Organizirano usmerjanje materialnih sredstev naj bi omogočilo boljše možnosti za razvoj, predvsem pri združevanju dela, sredstev in zemlje. Glede na novo začrtane naloge v razvoju kmetijstva za obdobje 1976—1980, je bilo nujno, da se je v pospeševanje razvoja naše vasi vključilo tudi ostalo gospodarstvo v občini.

Ustanovljena je bila kmetijska razvojna skupnost (KRS), v katero združujejo sredstva organizacije združenega dela in občinska skupščina. Zastavljeni cilji razvoja kmetijstva nas silijo, da v prihodnjih letih ob polnem spoštovanju osebnega dela kmeta in zasebne lastnine zemlje, ki predstavlja 68 odstotkov vseh kmetijskih površin v občini, pospešujemo združevanje dela, sredstev in zemlje. Povsod, kjer raste zavest o pomembnosti združevanja, naj bi se s pospeševalnimi ukrepi vključevala kmetijska razvojna skupnost.

V letu 1977 bo skupnost pospeševala vse oblike združevanja dela, sredstev in zemlje s spodbudnimi ukrepi v obliki regresov. Za razvoj kmetijstva so prav gotovo pomembna združevanja kmetov v strojne skupnosti, poljedelske in proizvodne skupnosti, skupinski hlevi ter skupnosti za urejanje kmetijskih zemljišč.

Združevanje kmetov v strojne skupnosti bo kmetijska razvojna skupnost še naprej pospeševala z regresi. Kriteriji so naslednji: s 30-odstotnim regresom vrednosti se regresira naslednje stroje v strojni skupnosti: sod za gnojevko, trosilec umetnega gnoja, trosilec hlevskega gnoja, vseh vrst kombajni, krožne brane, klinaste brane, freze in kultivatorji, vseh vrst plugov, škropilnice, sejalnice in sadilci, gozdarska vitla, traktorji nad 65 KS in nakladalec hlevskega gnoja. 30 odstotkov se daje za našete stroje pod pogojem, da je v strojno skupnost

vključenih najmanj pet članov oziroma pri žitnem kombajnu najmanj deset članov.

Kjer je v strojno skupnost vključenih manj članov (dva do štiri) znaša regres za našete stroje 15 odstotkov. 15-odstotni regres se daje za samonakladalniko sena skupnostim z najmanj dvema članoma. Izjemoma je določen 30-odstotni regres vrednosti za rotacijsko kosilnico, in sicer za strojne skupnosti z najmanj tremi člani ter za mešalec za gnojevko v strojni skupnosti z najmanj dvema članoma. Če zaradi premajhnega števila kmetov v posameznem kraju ni mogoče ustanoviti večje strojne skupnosti, so dopustna odstopanja. O takšnih zahtevkih bo izvršni odbor skupnosti posebej razpravljal na svojih sejah.

Kmetijska razvojna skupnost postavlja v prednosti položaj intenzivnejše združevanje dela in sredstev v obliki poljedelskih, proizvodnih in hlevskih skupnosti. Pri tem gre za poglobljanje družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu s čim bolj racionalno uporabo lastnih in družbenih sredstev. Te oblike vlaganj naj bi vplivale na izboljšanje gospodarskega položaja kmetijskih proizvajalcev in s tem v zvezi na večanje kmetijske proizvodnje. Za nabavo kmetijskih strojev v omenjene skupnosti je kmetijska raziskovalna skupnost namenila 30-odstotni regres vrednosti stroja brez posebne omejitve članstva.

Poljedelskim in proizvodnim skupnostim pa skupnost zavaruje tudi pridelek in s tem nosi riziko v primeru nizkih cen in elementarnih nesreč.

Skupnost se je poslužila tudi zelo vzpodbudnega ukrepa za pospešitev izgradnje skupnih hlevov. K tako vloženi investiciji prispeva skupnost sredstva v višini 20 odstotkov, in sicer s tem, da mora biti v bodočem skupnem hlevu najmanj 15 glav goveje živine po članu.

Velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč, izredno neracionalno izkoriščen kmetijski prostor v občini in pospešeno opremljanje kmetij s stroji nas silijo, da se brez odlašanja lotimo smotrnega urejanja zemljišč. Pri skupnostih za urejanje zemljišč (melioracijske, komasacijske) bo skupnost s finančno udeležbo pokrivala stroške kmetov — udeležencev. Sprejet je bil tudi sklep, da se v prvem letu ureditve financira 600 kilogramov umetnih gnojil po hektaru. Na področju urejanja zemljišč ni bilo do sedaj nič storjenega; taka oblika vlaganja pa daje velike možnosti za ureditev kmetijskih zemljišč.

Pomembni ukrepi pri pospeševanju živinoreje se nanašajo predvsem na dajanje premij k osemenjevanju plemenic in k zavarovanju živine. Pri osemenjevanju plemenic krije skupnost premijo v višini 90 dinarjev po plemenici. Premija k zavarovanju živine pa znaša za krave in plemenske telice 45 dinarjev. O premiranju zavarovanja pitancev je treba podrobneje proučiti pogoje, ki jih nudi Zavarovalna skupnost »Triglav« in se bo o tem odločalo pozneje. Potrebno bo vplivati tudi na politiko prometa s teleti, ki negativno vpliva na obnovo domače črede, obenem pa tudi uskladiti vlaganja v izgradnjo hlevov z nabavo plemenske živine.

V zvezi s pospeševanjem porabe reprovromaterialov so sprejeti naslednji sklepi:

— regres za kompleksna gnojila znaša 30 odstotkov prodajne cene;

— regres za enosmerna gnojila znaša 15 odstotkov, medtem ko se za čisti dušik regresa ne daje; regresiranje gnojil pride v poštev pri nabavi nad 800 kilogramov;

— regres za krmila znaša 10 odstotkov prodajne cene;

— za prevetrovalne naprave se financira regres v višini 3000 dinarjev;

— pri izdelavi betonskih silosov financira skupnost 500 kilogramov cementa; za izdelavo lesenega silosa je regres isti (vrednost 500 kilogramov cementa);

— ureditev čredinke se financira s 3000 dinarjev za kos;

— pri zamenjavi semena znaša regres 30 odstotkov prodajne cene semena.

Pri investicijskih naložbah v zasebno kmetijstvo krije skup-

nost 3,5 odstotka obresti od najetih kreditov kmetovalcev.

Zaradi izrednega pomanjkanja kadrov v agroživilstvu se je skupnost obvezala, da bo podeljevala kadrovske štipendije vsem tistim, ki se izobražujejo v kmetijstvu, krije pa tudi stroške izobraževanja ob delu in strokovna predavanja za kmetovalce.

Toliko o delu kmetijske raziskovalne skupnosti v letošnjem letu. Začrtane oblike vlaganj družbenih sredstev so podlaga za ustvarjanje novih, trdnejših družbenoekonomskih odnosov na področju kmetijstva ter pomoči za postopno uresničitev zastavljenih ciljev. Pospeševalni ukrepi naj bi vplivali na izoblikovanje trdnejšega gospodarskega položaja kmetovalcev in s tem v zvezi na rast kmetijske proizvodnje. Upamo, da bodo doseženi uspehi pokazali upravičenost uporabe predlaganih oblik.

F. Zrimšek

Občanov vodnik

V septembru letos bo skupnost slovenskih občin izdala priročnik »Občanov vodnik«. V gradivu, v katerega pripravili so sodelovali vsi upravni organi in nekatere samoupravne interesne skupnosti, je skupnost slovenskih občin izhajala iz osnovnega namena publikacije, se pravi, nuditi občanom pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic oziroma pri urejanju posameznih zadev. Poleg tega bo publikacija koristen pripomoček tudi strokovnim delavcem v upravnih in drugih organih, pa tudi odgovornim delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih delovnih organizacijah.

Ob uvodu, ki bo opredelil namen Vodnika, bodo tudi strokovna pojasnila in opozorila s področja splošnega upravnega postopka in posebnih postopkov; na primer: kaj je vloga, stranka v postopku, takse, pristojnosti, stroški postopkov, molk uprave, rok za izdajo odločbe, pritožba in podobno. Poleg kazala pa bo imel Vodnik tudi abecedni register, ki bo omogočal občanu, da bo hitreje našel opis opravila, ki ga zanima. V gradivu bodo uporabljeni izrazi, ki so občanom bolj znani oziroma jih uporabljajo v neposrednem življenju.

Po vsebini bo Vodnik zajemal opise postopkov in informacije za področje, ki jih pokrivajo občinski upravni organi, samoupravne interesne skupnosti in krajevne skupnosti, pa tudi s področja zavarovanj in varstva pravic občanov. Vsak opis vsebuje v glavnem naslednje štiri elemente:

- napotilo, kje občan posamezno zadevo ureja;
- vlogo in kaj mora predvsem vsebovati;
- priloge, ki jih mora priložiti k vlogi;
- pojasnilo v zvezi s postopkom.

Ker bo publikacija koristen pripomoček občanom, jo priporočamo.

Letošnji Zelški koncerti

Tudi v letošnjem avgustu se bodo v našem znanem kulturno-zgodovinskem spomeniku — cerkvi v idiličnih Zelšah zvrstili štiri kvalitetni koncerti:

5. avgusta — duo Pavla Uršič, harfa (Ljubljana) in Tinka Muradori, flavta (Zagreb)

12. avgusta — večer opernih arij in samospetov; nastopajo: Anica Pucar-Jerič (sopran), Božena Glavak (alt), Jurij Reja (tenor), Ivan Sancin (bas), Igor Švara (klavir)

19. avgusta — nastop Študentskega okteta iz Ljubljane

26. avgusta — koncert Piccola Orchestra Venetta, solist Rok Klopčič (violina).

Vsi koncerti se bodo pričeli ob 19. uri.

Glede na to, da so se zelški koncerti s svojo kvaliteto in svojskostjo trdno uveljavili tudi v širšem slovenskem kulturnem prostoru, pričakujemo tudi dosti domačih obiskovalcev — ljubiteljev resničnih umetniških doživetij.

Idilika naše Notranjske (posnetek z Bloške planote)

Srečanje ob Dnevu borca

3. julija so se v delavski restavraciji Tovarne pohišta Čerknica srečali Brestovi borci, tisti, ki so še zaposleni in oni, ki so že upokojeni. Kar lepo število se jih je zbralo, saj jih je prišlo na srečanje kar sto štirideset.

Kakor vsako leto, so tudi tokrat dobili skromno spominsko darilce — knjigo z revolucionarno tematiko. Pevci pa so njihov praznik počastili z nekaj pesmi.

Sekretar komiteja komunistov Bresta **Ciril Komac** je pozdravil prisotne, čestital borcem ob njihovem prazniku in jim zaželel veliko delovnih uspehov, predvsem pa zdravja in osebnega zadovoljstva. Dejal je, da so takšna sre-

čanja potrebna tudi zato, ker borci — sedanji in nekdanji delavci Bresta — obujajo spomine na prehojeno pot med revolucijo in na uspehe pri graditvi podjetja in novih družbenih odnosov. Zahvalil se jim je za vse, kar so prispevali s svojim delom med narodno osvobodilnim bojem in v povojni graditvi.

Letošnje praznovanje Dneva borca je sovpadalo z velikimi jubileji, saj letos praznujemo 40. obletnico prihoda tovariša Tita na vodstvo partije in njegovo 85-letnico.

Tudi za Brest je leto 1977 jubilejno leto, saj bo že 30 let, kar je bilo podjetje ustanovljeno.

Prisotne je predsednik komiteja ZK seznanil s planskimi nalogami in z vrednostjo proizvodnje. Seznanil jih je tudi z razvojnimi programi do leta 1980.

Glavni direktor ing. **Jože STRLE** je v pozdravnem govoru spregovoril o sedanjem gospodarskem stanju in o sedanjih prizadevanjih za uspešno poslovanje.

V razgovorih z borci sem ugotovil, da so povabila na takšna srečanja zelo veselji in da nanje radi pridejo, saj so ponosni na Brest, ponosni na povojni uspeh, kajti tudi to je poročstvo za lepše življenje, za kar so se pravzaprav borili. Brest pa je tudi rasel iz njihovega dela.

J. Klančar

Z letošnjega letovanja Brestovih delavcev

Poletje je na široko odprlo svoja vrata in nas obdarilo z izredno muhastim vremenom, kar pa sploh ne moti množic turistov. Trume modernih, zvečine motoriziranih nomadov hite proti morju, da si tam priborijo kotiček obale, na kateri bodo cvrle svojo izmučeno kožo in grele kosti. Nekateri se že vračajo, nekateri šele odhajajo, vsi pa živimo v tistem prijetnem dopustniškem razpoloženju, ki skoraj slehernega prisili k razmišljanju in sanjarjenju.

Brestovi delavci se že več let zapovrstjo hodijo praziti v **Fažano** in v **Medvejo**. V Fažani so na voljo turistične sobe pri zasebniku. Verjetno zaradi cen in želje posameznika po popolni neodvisnosti od kogarkoli in česar koli se je za Fažano letos odločilo le dvajset delavcev. Cena letovanja v Fažani s kosilom in včerjo zneso okrog 140 dinarjev na osebo, kar je za marsikateri žep občutno preveč.

Nekoliko ugodneje in mogoče tudi lepše je v **Medveji**, kjer imamo rezervirane avtomobilske prikolice za vso sezono. Cena bivanja brez hrane je v veliki prikolici 150 dinarjev, v mali pa 130 dinarjev, ne glede na število oseb. Kuha si lahko vsak sam, saj je prikolica opremljena z vsem najnujnejšim za kuhanje.

Letos se je za letovanje v **Medveji** prijavilo 51 delavcev. Velika večina bo svoj dopust izrabila v juliju in v avgustu, čeprav so prikolice rezervirane tudi za maj, junij in september. Letos je pravi naval na to letovišče od 20. do 31. julija, saj je bilo potrebno v tem času rezervirati še dodatnih dvajset prikolic. Te prikolice pa so znatno dražje, zato je sklenjeno, da bo razlika v ceni pokrila sindikat.

Glede na to, da v septembru ni zanimanja za letovanje, lahko posamezniki najamejo prikolico tudi samo za soboto in nedeljo. Cena je zelo ugodna, saj zneso

90 dinarjev za veliko in 60 dinarjev za malo prikolico. Podrobnejše informacije o tem dobite v splošno-kadrovski službi Skupnih dejavnosti.

Tretja kategorija dopustnikov so tisti, ki jim je oddih potreben iz zdravstvenih razlogov. Le-ti so imeli možnost odločiti se za katerokoli zdravilišče ali toplice v Sloveniji. Zanje je oddih regresiran še posebej, glede na višino njihovih osebnih dohodkov. Letos se je na priporočilo zdravnika odločilo za takšen način počitnic okrog 80 naših delavcev.

Ker smo si hoteli ustvariti čim bolj jasno podobo o tem, kako naši delavci letujejo, smo se odločili, da jih obiščemo in povprašamo o tem in onem. Tako smo se sončnega dopoldneva odpravili v **Medvejo**. To pa zato, ker je trenutno tam največ »naših«. Seveda smo bili nenajavljeni, zato ni bilo nikogar doma. Zbirati so se začeli šele okrog poldneva in potem seveda kramljanju ni bilo ne konca ne kraja. Hvalili so vsevprek, marsikaj pa so tudi pograjali. Pa pojdemo lepo po vrsti!

Zelo prijetna je lega letovišča. Stisnjena je v ozko dolino, obdana s strmimi, z grmovjem poraslimi pobočji. Leži ob cesti Reka—Pula, od katere ga loči le ograja in nekaj košatih dreves. Plaža je peščena, čista in občutljivejšim nudi tudi prijetno senco. Tudi voda je izredna čista in topla. Ježev in podobnih neprijetnih obiskovalcev morskimi obrežji tamkaj ni. V kasnejših popoldanskih urah leže na obalo senca, kar pa je poleg natrpanosti kopalcev tudi njena edina hiša.

Ker si letoviščarji pripravljajo hrano lahko sami, ne bo odveč, če povemo, da je poleg kampa dobro založena samopostrežna trgovina, ki pa jo je dobro obiskati v zelo zgodnjih urah. V njej dobite vse, kar potrebujete, le ljubitelji rib bodo razočarani.

NAŠI LJUDJE

»13. julij je naš — šoferski praznik!« mi je dejal **Janez ŽNIDARŠIČ-Sentek** po domače, ko sem mu povedal, da ga bomo predstavili v Brestovem obzorniku kot našega delavca, šoferja in člana Avto-moto društva.

V delavsko-kmečki družini je leta 1939 zagledal luč sveta. Otroštvo je preživljal med vojno v sedemčlanski družini, bil pričr požigu rojstne hiše, pomagal doma na kmetiji. Ze prvo leto osvoboditve ga najdemo v prvem razredu osnovne šole, ki je bila v prostorih sedanje skupščine občine Čerknica. Po šoli je bil najprej doma na kmetiji, mi pripoveduje, in pove, da je prišel na Brest, takratni LIP, leta 1955, kjer je delal pri tesarjih, pri očetu, pri delih, ki so pomenila zametek sedanje temeljne organizacije Tovarna pohišta Čerknica.

Po odsluženju vojaškega roka je delal kot instruktor razreza in si obenem s šolanjem v Postojni pridobil kvalifikacijo šoferja. Ob prvih zametkih sedanjega transportnega parka leta 1964 se je preselil med šoferje.

»To so bili časi!« pripoveduje in razmišlja. »S FAP-om smo vozili žagan les v Koper in šivalne omarice na Reko. Vsak dan ista pot, enak tovor, pomoč pri razkladanju, pokrivanje tovora s ceradami. Poleg slabih pogojev v kabini tovornjaka je bilo ob snegu in poledici najhuje napenjanje poledenelih oziroma ledenih cerad na tovor.«

Nabava novih tovornjakov in začetek prevažanja Brestovega pohišta po vsej Jugoslaviji je bila nova etapa v Janezovem delovanju na Brestu.

Novi, močnejši stroji, lažji tovor, predvsem pa vsakodnevno spoznavanje novih krajev, ljudi

in običaje, ne nazadnje pa tudi večji osebni dohodki, so bili zadovoljstvo, ki ga ne more pozabiti še danes. Vendar pripomni, da so takratni šoferji zaradi preobremenjenosti in čedalje gostejšega prometa spoznali, kako težak je njihov kruh. V enem dnevu s tovorom v Beograd ali Split in nazaj je bilo vsakdanje opravilo. »V letu dni smo prevozili okrog 140.000 kilometrov. Ob takem tempu sem bil nenehno izpostavljen nevarnostim, večkrat sem le za las ušel najhujšemu; bilo pa je tudi nekaj karambolov. Najbolj vesel sem bil takrat, ko sem srečno pripeljal domov z dolge poti.«

V razgovoru ugotovim, da je tudi on nosilec priznanja tovarne Mercedes-Benz za prevoženih 500.000 kilometrov brez večjih poptavil.

Mladostna zagnanost, težki delovni pogoji na prvih vozilih, skratka, preobremenjenost, vse to je Janezu nakopalo poklicno bolezen — obolenje hrbtenice. Po prvih težavah je moral leta 1975 na operacijo hrbtenice. Po okrevanju je sedel spet za volan, vendar je moral odnehati.

Tako sem ga tudi našel v pisarni, ne pa za volanom. »Sem kontrolor šoferjev,« mi pravi med izpopolnjevanjem potnih nalogov. »Delo ni težko, da ima dela čez glavo. Dnevno odpremi nad 30 kaminonov, za rekord pa pravi, da jih je bilo menda 65. Dela od šestih do štirinajstih, vendar skoraj vsak dan povleče delo še za kakšne pol ure. Prostega časa skoraj nima. »Dom in družina, pa hišo sem zgradil, pa dva otroka imam, pa pomoč očetu na kmetiji, vse to mi vzame preveč časa, da bi se posvečal tudi svojemu nekdanjemu hobiju, balinanju.«

»Šoferji imamo svoj praznik, kar je tudi prav; letos pa Brestovci slavimo tudi 30-letnico dela. Želim, da bi še bolj napredovali, da ne bi bilo težav s prodajo naših izdelkov, predvsem pa da bi nabavili še več novih kaminonov, saj bi bilo tako doma zaposlenih še več naših ljudi. Vsem šoferjem pa želim srečno vožnjo, obilo zdravja ter čimmanj popravil in nezgod.«

Janezu in ostalim šoferjem želimo tudi mi ob njihovem prazniku srečno vožnjo. V. Harmel

NAŠI UPOKOJENCI

30. junija 1977 je odšla iz TOZD Tovarna pohišta Martinjak v pokoj delavka **Terezija LAVRIČ** iz Čerknice.

V Tovarni pohišta Martinjak je bila zaposlena od 21. aprila 1953. leta.

Delala je na različnih delovnih mestih v strojnih oddelkih, v pokopj pa je odšla z delovnega mesta embalaranje izdelkov. Tovaršica Lavričeva je bila vestna delavka in med sodelavci priljubljena. Vsi ji želimo še mnogo zdravih let.

Delovna skupnost TOZD Tovarne pohišta Martinjak

Prijetno tekmovalno vzdušje na oddihu

Plaža v Medveji — zadovoljni Brestovci

Vrednotiti predvsem delo

STALIŠČA SEJE RAZŠIRJENEGA SEKRETARIATA PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE DO NEKATERIH METOD OCENJEVANJA DELOVNEGA PRISPEVKA DELAVCEV

Z zakonom o združenem delu smo opredelili poglobljanje samoupravne socialistične demokracije na vseh področjih življenja in dela delavcev in postavili v središče sistema delavca, da sam, v sodelovanju z drugimi delavci, enakopravno odloča o celotni družbeni reprodukciji in pri tem zlasti odloča o pridobivanju dohodka ter o razporejanju in delitvi sredstev za osebne dohodke.

Z zakonom o združenem delu smo se obvezali, da najpozneje do konca tega leta uveljavimo določbe o ugotavljanju celotnega prihodka, razporejanju dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev.

Sindikati smo na vseh ravneh vzpodbudili sprejemanje programov za uresničevanje zakona o združenem delu. Ti programi so sprejeti v večini temeljnih organizacij združenega dela. Načrtovano delo poteka več ali manj po programih, so pa velike razlike v intenzivnosti pri uresničevanju posameznih nalog.

Pri uveljavljanju načela delitve po delu, ki ga opredeljujejo predvsem členi zakona od 125. do 138., je v temeljnih organizacijah združenega dela že veliko storjenega.

To uresničevanje in razreševanje neposrednih vprašanj ter opredeljevanje stališč se vključujejo poleg sindikatov, tudi Gospodarska zbornica Slovenije in republiški sekretariat za delo. V to delo se deloma vključujejo tudi strokovne ustanove, vendar ne dovolj usklajeno. Poleg tega pa tudi vsebina njihovega dela po naši oceni kljub njihovi do bri nameri ni vedno v celoti usklajena z izhodišči zakona o združenem delu.

Sekretariat predsedstva RS ZSS v razširjeni sestavi je razpravljal o eni takih metod, metodi »VREDNOTENJE DELAVČEVE UČINKOVITOSTI«, ki ima nekaj elementov, ki upoštevajo delavčev učinek, vendar metoda sama uveljavlja njegovega prispevka z vidika količine dela, odnosa do sredstev pri delu in delovnih predpisov ter odnose do ljudi. Metoda torej ne upošteva vseh, z zakonom predpisanih elementov za ugotavljanje prispevka delavca na osnovi živga in minulega dela. Poleg te pomanjkljivosti pa metoda podreja merjenje delavčevega prispevka ocenjevanju delavca.

Ker se ta metoda večkrat nekritično uveljavlja v temeljnih organizacijah združenega dela, opozarjamo posebej na nekatera nesporeljiva izhodišča:

1. Metoda ocenjevanja delavca ni sprejemljiva, zlasti ne v temeljnih organizacijah združenega dela materialne proizvodnje, kjer že sedaj merijo količino in kvaliteto dela z bolj ali manj objektivnimi merili. Predvsem tu je mogoče meriti in ne ocenjevati tudi uspešnost uporabe sredstev, pri delu dosežene prihranke, torej gospodarjenje s sredstvi in upravljanje z njimi.

Metoda ocenjevanja delovnega prispevka, na pa delavca, so lahko le dodatni pripomoček merjenja doseženih delovnih rezultatov. Omenjena metoda ne nudi niti rešitve glede merjenja delavca z inovacijami, racionalizacijami in drugimi oblikami njegove ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi, ki lahko pomembno prispevajo k povečanju dohodka TOZD in so zato tudi element delitve osebnih dohodkov.

2. Metoda predlaga kot možne kriterije ocenjevanja delovne uspešnosti tudi odgovornost pri delu in samostojnost pri odločitvah. Ta dva elementa sta lahko kriterija za vrednotenje zahtevnosti dela (sestavljeno). Kri-

terij uspešnosti vodenja naloge pa je v celoti vprašljiv, ker se mora rezultat tega pokazati v boljši kakovosti, večji količini ali gospodarnosti oziroma v večjem dohodku.

V metodi je nesporeljiv tudi predlagani postopek ocenjevanja delavca. Po tem postopku nadrejeni ocenjuje delavca. Zaradi takšnega pristopa je nesporno, da metoda ocenjevanja delavca in ne delovnega prispevka, ohranja odnose nadrejenosti in podrejenosti ter uvaja disciplino prek osebnih dohodkov, ne pa z zakonom predvidenem postopkom. Tako postavljen sistem »poslušnosti« do nadrejenih zaradi večje discipline lahko daje trenutno celo večje finančne rezultate, vendar je v nasprotju z našimi samoupravnimi načeli, da samo delo in rezultati dela določajo položaj delavca.

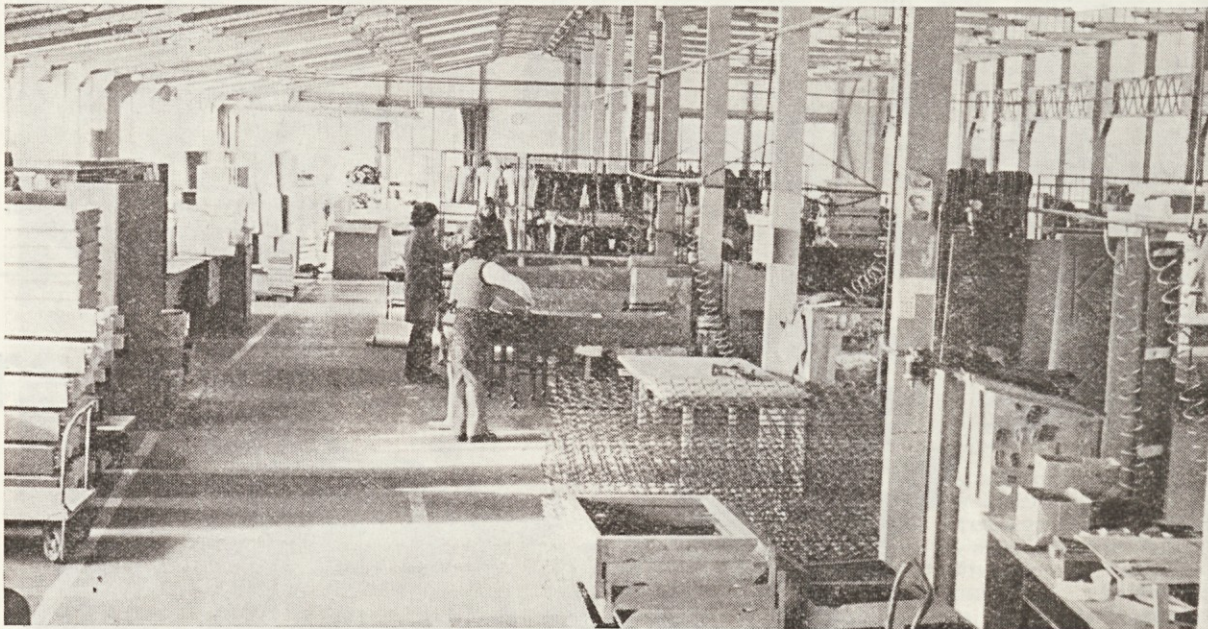
3. Zakon o združenem delu določa, da delavci začasno ugotavljajo in izplačujejo osebne dohodke za dobo, ki ne smejo biti daljše od enega meseca in da morajo upoštevati, tudi za izplačilo akontacije, osnove in merila, ki ustrezajo rezultatom delavčevega dela in njegovega prispevka v tej dobi, kar mora biti urejeno v pismenem obračunu akontacije. Določa tudi dokončni obračun osebnega dohodka za vsakega delavca, ki mora biti delavcu vročen v pismeni obliki, upošteva vse merila. Sestmesečno oziroma tromesečno ocenjevanje delavcev, kakršnega predlaga omenjena metoda, pa nima zakonske osnove.

4. Predlagana metoda pomeni le drugačen način razdelitve »obstoječe« mase sredstev za osebne dohodke med posamezne delavce, ne motivira pa delavcev za pridobivanje večjega dohodka in s tem tudi večjih osebnih dohodkov, na pravih osnovah.

5. Tudi odprava teh in onih pomanjkljivosti, ki jih vsebuje predlagana metoda, še vedno ne more služiti kot osnova za graditev takšnih odnosov v delitvi osebnih dohodkov kot jih določa zakon o združenem delu.

Sekretariat predsedstva meni, da je potrebno v vseh osnovnih organizacijah sindikata, kjer se odločajo za kakršnokoli metodo ugotavljanja delovnega prispevka, te metode temeljito oceniti. Še posebej kritično pa je potrebno oceniti posamezne elemente ponujenih metod in njihovo skladnost z ustavo in zakonom o združenem delu.

Sekretariat predsedstva RS ZSS

Osnova – zavest slehernega delavca in občana

DELO NA PODROČJU DRUŽBENE SAMOZAŠČITE IN LJUDSKE OBRAMBE

Na podlagi zakona o ljudski obrambi in zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah smo se na Brestu ob sodelovanju občinske konference SZDL lotili letos reorganizacije prejšnjih odborov za splošni ljudski odpor po vseh temeljnih organizacijah in v Skupnih dejavnostih. Tako so delavski sveti po TOZD in na ravni delovne organizacije že imenovali odbore za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, v katerem so zastopani

— predsedniki oziroma člani delavskih svetov,

— poveljniki štabov za civilno zaščito oziroma poveljniki enot civilne zaščite in enot teritorialne obrambe,

— načelniki enot narodne zaščite in delegati iz družbenopolitičnih organizacij.

V sedanjih odborih je tudi več mladine in žensk. Za vključevanje žensk v odbore za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito si moramo prizadevati tudi v prihodnje, saj je v delovni skupnosti Bresta zaposlenih skoraj 50 odstotkov žensk, ki bi bile v primeru vojne odgovorne skoraj za celotno področje proizvodnje in zaščite.

Na novo imenovani odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito so se po vseh temeljnih organizacijah in v Skupnih dejavnostih že konstituirali in so bili seznanjeni z dolžnostmi ter s programom dela na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Program odborov na področju ljudske obrambe zajema:

— izdelavo oziroma dopolnjevanje obrambnega načrta, v katerem so zajete organizacija vojne proizvodnje, organizacija teritorialne obrambe in organizacija civilne zaščite,

— vzgojo in seznanjanje delavcev z nalogami iz obrambnega načrta,

— izvajanje varnostnih in zaščitnih ukrepov pri pripravah na ljudsko obrambo.

S področja družbene samozaščite pa imajo odbori še naslednje naloge:

— izdelujejo in dopolnjujejo varnostne načrte in skrbijo za njihovo izvajanje,

— predlagajo delavskim svetom ukrepe za organizacijo enot narodne zaščite in spremljajo delo teh enot,

— predlagajo ostalim organom in službam ukrepe za usklajeno izvajanje družbene samozaščite v TOZD,

— zadržani so za sodelovanje z odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v krajevnih skupnostih,

— skrbijo za vzgojo delavcev na področju družbene samozaščite,

— odgovorni so za izvajanje ostalih nalog, smernic in sklepov višjih organov.

Da bi delo odborov čimprej zaživelo, je bil organiziran krajši seminar, na katerem so bili prisotni seznanjeni z neposrednim

delom s področja družbene samozaščite, posebno še, kako se lotiti izdelave varnostnih načrtov po Brestovih temeljnih organizacijah. Na tem seminarju so prisotni dobili tudi jasno sliko, kaj pomeni družbena samozaščita, da ni to »referat ali sektor«, marveč vsebina in sestavina celotnega političnega dela ter samoupravnega življenja in odločevanja.

Menim, da je bil ta kratki seminar zelo koristen, saj je takoj po njem zaživelo delo po temeljnih organizacijah, posebno pri ocenjevanju varnostnih razmer. Le-te so delavski sveti v nekaterih temeljnih organizacijah že obravnavali, v drugih pa jih bodo na prvih naslednjih sejah.

Za člane odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito nameravamo organizirati podoben seminar, na katerem naj bi bilo neposredno prikazano delo s področja obrambnega načrta in proučeni ukrepi pri izvajanju sklepov s posvetovanja predsedstva SR Slovenije, ki se nanašajo na nadaljnje podružbljanje ljudske obrambe. J. Troha

Večji stik z občani

ZBOR VARČEVALCEV KREDITNE BANKE KOPER — EKSPOZITURA CERKNICA

Banka Koper je začela s poslovanjem leta 1955, ekspozitura v Cerknici pa je bila odprta v septembru 1970. leta.

V tem kratkem času je ekspozituri uspelo pritegniti k sodelovanju precejšnji del občanov crekniške občine, njen vpliv pa se širi tudi na sosednje kraje čabranskega področja.

Obseg poslovanja s prebivalstvom dajejo naslednji podatki:

— Odprtih je 6.810 dinarskih in 829 deviznih hranilnih knjižic, 435 žiro in tekočih računov ter 875 depozitov.

— Skupaj zbrana sredstva prebivalstva znašajo 57 milijonov, skupno s sredstvi delovnih organizacij pa 86 milijonov dinarjev.

— Stanje odobrenih potrošniških kreditov je 1105 v skupnem znesku 9,7 milijona din, kreditov za nakup in izgradnjo stanovanj ter kreditov za pospeševanje gospodarske dejavnosti obrtnikov pa je 661 v skupnem znesku 18,6 milijonov dinarjev.

— Skupno s krediti delovnim organizacijam in interesnim skupnostim za stanovanjsko in komunalno izgradnjo znašajo naložbe 40,4 milijona dinarjev.

V razpravi je sodelovalo precej občanov, ki so s predlogi in mnenji dali zboru še večji pomen pri razvijanju samoupravnih odnosov pri uporabi sredstev.

Razprava je temeljila predvsem na naslednjih mislih:

— Hvale vredna je akcija banke pri kreditiranju obrtnikov,

predlagano pa je bilo, da bi se izboljšali pogoji za najemanje le-teh; zanimanje je bilo tudi za devizna sredstva za razvoj malega gospodarstva, ki so po časopisnih vesteh na voljo in niso izkoriščena.

— Kmetje kooperanti so zadovoljni s kreditiranjem sodobne kmetijske dejavnosti, želijo pa si, da se kreditiranje razširi tudi na obnovo in gradnjo stanovanj.

— Za pospeševanje kreditiranja občanov za nakup in izgradnjo stanovanj naj bi uvedli obvezno namensko varčevanje ter sprejeli enoten kriterij v vseh delovnih organizacijah in bankah.

— Še vedno je nerešeno vprašanje kreditiranja komunalnih ureditev, katerih pobudniki so krajevske skupnosti.

— Pohvaljena je bila odločitev banke, ki je uvedla urnik poslovanja v dveh izmenah in s tem omogočila občanom celodnevne usluge.

— Upeljana še ni oblika odločanja varčevalcev pri plasiranju vložnih sredstev in pri udeležbi na dohodku, ki izhaja iz plasiranih vložnih sredstev.

Iz povzetka razprave in poročil naj člani banke na podlagi zakona o temeljnih kreditnega in bančnega sistema s samoupravnim sporazumom določijo vlogo varčevalcev, da bodo sodelovali in odločali pri uporabi in usmerjanju sredstev varčevalcev ter pri delitvi dohodka iz teh sredstev. E. Lah

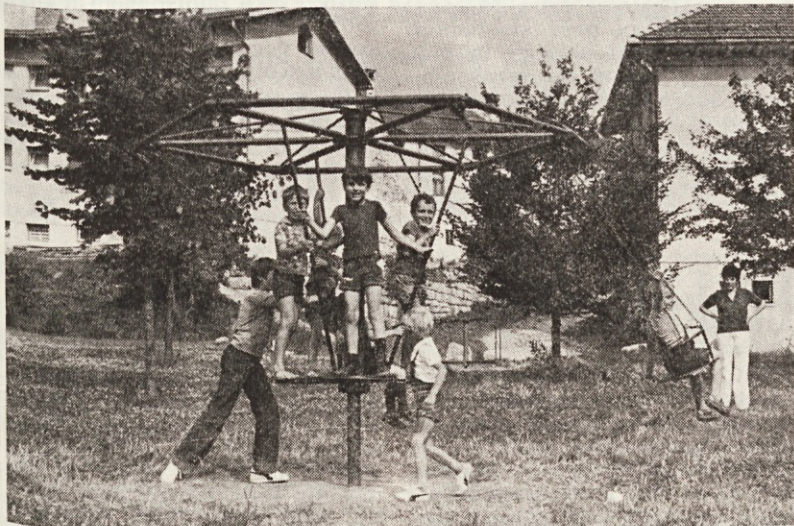

Z referenduma o združitvi JELKE z BRESTOM

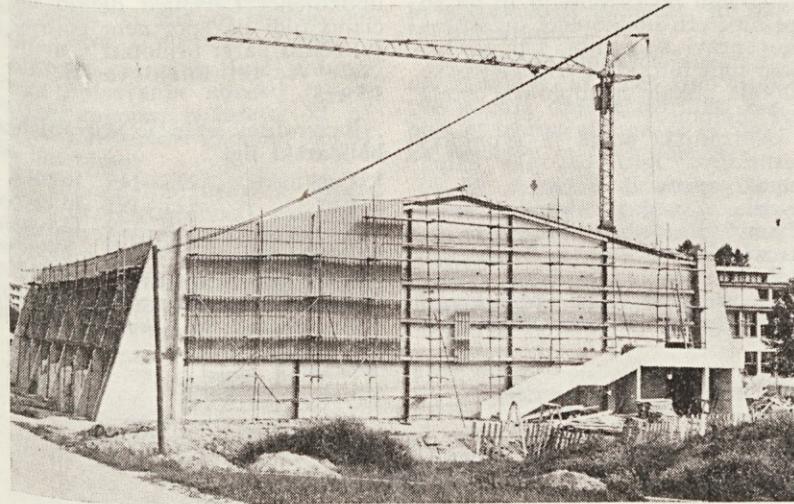

Gradnja skoraj končana — osnovnega projekta menda še zdaj ni...

Samoiniciativa in »samoupravljanje« na »otroških igriščih«

Bo telovadnica za občinski praznik?

PRIREDITVE IN VAJE — PRIJETNO IN KORISTNO

Na Blokah se je 14. julija začelo uriti v vojaških veččinah več tisoč študentov iz vse Slovenije. Ob začetku vaj je bila slovesnost, pri kateri so poleg študentov sodelovali načelnik štaba ljubljanskega armadnega območja generalpodpolkovnik **Jože Ožbolt**, predsednik republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije **Ljubo Jasnič**, narodni heroj **Stane Semič-Daki**, komisar republiškega štaba za splošni ljudski odpor **Tone Kraševac**, predsedniki medobčinskih in občinskih družbenopolitičnih organizacij, mladina, borci in drugi. Z otvoritve mladinskega vojaškega centra na Blokah so poslali pozdravno brzojavko tovarišu Titu. Ta dan so si študentje z gosti ogledali tudi ognjeno vajo in orožje vseh vrst.

21. julija so mladinci in starešine pod vodstvom polkovnika Draga Ožbolta ob tabornem ognju priredili književni večer, v katerem so sodelovali vojaški orkester, vojaki in starešine ter narodni heroj **Stane Semič-Daki** s spomini iz španske državljanske vojne in narodnoosvobodilnega boja. Nekdanji komisar XIV. divizije in pisatelj **Matevž Hace** pa je na večeru sodeloval s svojimi deli. Študentje so skupaj z mladinci pripravili tudi veliko kulturno in športno prireditev 22. julija v počastitev Dneva vstaje slovenskega naroda. Čeprav vreme ni bilo najboljše, so prireditve zelo uspele.

Študentje so se v kratkem času do konca julija usposobili za dobre vojake, da bodo v primeru nevarnosti znali prijeti za puško ali katerokoli drugo orožje.

J. Hren

Veliko srečanje v Loški dolini

SREČANJE PTT DELAVCEV SLOVENIJE IN NAŠIH OBČANOV

Na tretjem zboru PTT delavcev Slovenije, ki je bil v počastitev Dneva vstaje, partijskih in Titovih jubilejev, 500-letnice mesta Loža in 10-letnice prevzema pokroviteljstva nad PTT delavci, kurirji in vezisti, je bilo nad 5000 delovnih ljudi in občanov. Med gosti so bili tudi predsednik skupščine SR Slovenije **Dr. Marijan Brečelj**, član sveta federacije **Franc Leskovšek-Luka**, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti **prof. dr. Janez Milčinski** ter mnogi PTT delavci iz vse Slovenije, kurirji in vezisti iz narodnoosvobodilnega boja.

Na Dan vstaje — 22. julija so že v zgodnjih jutranjih urah pričele prihajati na prireditveni prostor na prostorno jaso ob gradu Snežnik v Loški dolini kolone ljudi iz vse Slovenije. Že je kazalo, da pravega razpoloženja ne bo, ker je deževalo, vendar so se težki oblaki kaj kmalu umaknili in razpoloženje ljudi je raslo iz ure v uro. Mnogi so se zopet srečali z občani Loške doline. Stiskanje rok in objemov ni manjkalo. Mnogim so prišle solze v oči, ko so se srečali, vendar tokrat od sreče in zadovoljstva, da se zopet vidijo, ali pa ob spomenu na vse trpljenje, ki so ga prestali skupno z občani Loške doline v tistih težkih časih v snežniških gozdovih.

Ob pol enajstih se je pred bogato okrašeno tribuno zbralo nad 5000 ljudi. Prisotne je prisrčno pozdravil **Dane Dovjak**, direktor podjetja za PTT promet Ljubljana, slavnostni govornik pa je bil član izvršnega sveta SR Slovenije predsednik komiteja za promet in zveze **Livij Jakomin**, ki je med drugim poudaril, da je dosedanje delovanje samouprav-

nih interesnih skupnosti za PTT Slovenije pokazalo, da je mogoče rešiti večje zadeve le ob kar največjem sodelovanju uporabnikov PTT storitev in PTT delavcev.

Za njim je spregovoril še glavni direktor združenih PTT organizacij Slovenije **Slavko Jakofčič**, nakar je v imenu družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Cerknica vse prisotne prisrčno pozdravil predsednik skupščine **Jože Hren**, ki je med drugim dejal:

»V posebno zadovoljstvo nam je, da je III. zbor PTT delavcev Slovenije prav v Loški dolini, v enem izmed središč narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda. Celotno ozemlje naše občine je bilo prizorišče bojev, ljudskega odpora in revolucije. To nam izpričujejo številna spominska obeležja. Naši občani so dali narodnoosvobodilnemu boju velik prispevek, saj je bilo od skupno komaj 15.000 prebivalcev kar 1190 mrtvih, veliko število pogrešanih, invalidov, v zaporih in internacijah je bilo 2276 ljudi, požgane pa so bile cele vasi, uniče-

na delovna orodja in živina. Izredna zavest delovnih ljudi se je odražala v organiziranih akcijah obnove in izgradnje. Nagla rast gospodarstva je omogočila, da je sedaj od 14.500 prebivalcev 5000 zaposlenih, medtem ko je bilo pred vojno zaposlenih le 250 občanov.

Z gospodarsko rastjo so se razvijali tudi družbeno-ekonomski odnosi, saj smo v delegacijah samoupravnih interesnih skupnosti in skupščine občine deluje 1160 delegatov,« je ob koncu povedal tovariš Hren.

Nato so prisotni toplo sprejeli štafeto planincev z vrha Triglava, ki je prinesla pozdrave veličastnemu zboru ob letošnjem jubilejnem letu, nakar so udeleženci z burnim aplavzom sprejeli še pozdravno brzojavko, ki jo je zbor poslal predsedniku TITU.

V bogatem kulturnem programu so sodelovali mešani pevski zbor Poštar iz Ljubljane, moški pevski zbor Poštar iz Maribora, godbi na pihala iz Ljubljane in Maribora ter recitator Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane **Saša Miklavc**.

Po svečani proslavi se je tovariško srečanje PTT delavcev in občanov cerkniške občine nadaljevalo do poznih popoldanskih ur. Za prijetno razpoloženje sta poskrbela kar dva zabavna ansambla, tri lovske družine iz Loške doline in Ribiška družina iz Cerknice.

S. Berglez

Mi vprašujemo — vi odgovarjate

VPRAŠANJE

Zanima me, kaj je z zobozdravstvom v Cerknici. Znano je, da so gnili zobje leglo bacilov, ki ne povzročajo samo zobobola, ampak še celo vrsto drugih obolenj. Sprašujemo se, kdaj bo pri nas organizirano zobozdravstvo tako, da bo lahko naš občan popravil zobe v najkrajšem času in še brez posledic. O teh vprašanjih je bilo že dosti besed po najrazličnejših sestankih in končno je bilo to vprašanje postavljeno tudi na občinski skupščini. Sprejet je bil tudi sklep, da je treba to stanje izboljšati. Zdravstveni dom je ob tem sklepu obljubil, da ne bo več čakanja in da bo odslej vse bolj »organizirano« steklo.

In kakšen je rezultat po enem letu, odkar je bil sprejet ta sklep? Res v čakalnicah sploh ni več vrst, vendar smo pacienti prišli prej na vrsto vsak mesec, zdaj pa na tri do štiri mesece, seveda, če imaš srečo in če ni zdravstveni delavec na dopustu. V takem primeru ti asistentka prepíše kartonček še za nove tri mesece. Lahko si mislite, kako je z na pol popravljenim ali samo z zvrtnim zobom ves ta čas.

Ustava nam zagotavlja prosto izbiro zdravstvenih uslug, kar pa ne velja za občane Cerknice. Seveda si pacient lahko pomaga na privatni praksi v Ljubljani, če je dovolj premožen. Nikakor pa ne more z zdravstveno knjižico na primer v Logatec, ker je tamkajšnjemu zdravstvenemu osebju prepovedano zdraviti paciente iz Cerknice in njene okolice. Zakaj silijo pacienti v Logatec, Loški potok in drugam? Vsak bi rad popravil zobe in tam si na vrsti vsak teden. Zakaj je v Cerknici drugače? Ali še kaj drugega gnije, ali samo občani zobje?

M. Grbec

Vprašanje smo posredovali Zdravstvenemu domu v Cerknici, od koder so nam ljubeznivo posredovali odgovor s prošnjo, naj ga v ničemer ne popravljamo ali krajšamo.

ODGOVOR

Zadnje tedne smo v javnem časopisu lahko brali številne zelo kritične polemike o slovenskem zobozdravstvu. Zato smo prepričani, da je tov. M. Grbec ugotovila, da to ni le problem cerkniške občine, temveč vse Slovenije. Lahko smo prebrali, da obstoječa mreža zobozdravstvene službe zadosti le 40 odstotnim potrebam.

Zobna gniloba je najbolj razširjena epidemija civiliziranega sveta, saj napada 100 odstotno vse ljudi. Nobena družba ni tako bogata, da bi lahko z družbenimi sredstvi zagotovila 100 odstotno zdravstveno varstvo. Privatna praksa pa je po Zakonu o zdravstvu SRS prepovedana.

Tov. M. Grbec je le delno seznanjena z razmerami zobozdravstvene službe v Cerknici, ki so bile predočene seji občinske skupščine, zato naj ponovimo: 1 stomatolog v cerkniški občini ima leta 1977 na skrbi poprečno 2430 občanov (v letu 1976 celo 3000).

V 286 delovnih dneh po 25 ljudi na dan se lahko zvrsti v eni ordinaciji 7050 pacientov — oziroma vsak od 2430 pacientov nekaj manj kot 3 krat letno. Ker vsi občani ne popravljajo zob, ali vsaj ne v Cerknici, je dejansko stanje le nekoliko ugodnejše.

Tov. Grbčeva pravilno trdi, da ima vsak pacient pravico sam izbirati zobozdravnika. Prav zaradi tega prihaja do neenakomernih obremenitev posameznih ambulant, kar je enako mučno tako za paciente kakor za zobozdravstvene delavce. Nobenemu zobozdravniku kjerkoli v Sloveniji pa ni prepovedano sprejeti v zdravljenje kateregakoli pacienta, seveda v mejah svojih zmogljivosti. Škoda je, da zobozdravnik ni stroj, ampak človek, ki tako kot vsi ljudje, včasih neplanirano, a nujno rabi kak dan dopusta. In še bolj je škoda, da tudi zobozdravstvenim delavcem bo lezen ne prizanaša. Kot člani raznih samoupravnih organov pa smo v hudih dilemah pred vsakim pomembnejšim sestankom: ali zanemariti svojo delavno ali pa samoupravljaljsko dolžnost. V

vsakem primeru smo deležni graje.

Popolnoma se strinjamo z bralko: V pacientovih ustih res ne gnijejo le zobje, temveč tudi neverjetne količine ostankov hrane, tako, da je neredko pogled v pacientova usta naravnost grozljiv. Ta nesnaga je idealno gojišče za bakterije, ki nato povzročajo gnitje zob in vnetje dlesni. Z rednim in natančnim čiščenjem zob se vsak sam lahko učinkovito bori proti zobni gnilobi. Pri tako pomanjkljivih možnostih za zdravljenje zob, je preventiva skrb vsakega posameznika temeljito potrebna in jo močno priporočamo.

Kljub vsem težavam pacientov, ki želijo leta in leta zane-marjeno zobovje na hitro popraviti, pa si upamo trditi, da ima lahko vsak pacient, ki od otroških let dalje redno obiskuje zobozdravnika, svoje zobovje v estetsko zadovoljivem in zdravju neškodljivem stanju.

Popolnoma neumestna je bojazen, da bo imela bralka M. Grbec zaradi svojega vprašanja neljubne posledice v zobni ambulanti Cerknica. Zdravstveni delavci smo po Hipokratovi prisegi dolžni ravnati z vsakim pacientom enako in korektno. Seveda pa si tudi mi želimo in pričakujemo od svojih pacientov bolj strpen in dostojen ter malo manj piker odnos.

Prijetno in koristno

POHOD PO POTEH DOMICILNIH ENOT NOTRANJSKE JE POSTAL ZE TRADICIONALEN

30. junija popoldne je bil ob železniški postaji na Rakeku pravi živžav. Ze pred določenim časom se je na zbornem mestu zbralo 150 članov letošnjega pohoda po poteh domicilnih partizanskih enot Notranjske, ki je imel letos spričo partijskih in Titovih jubilejev še posebno obeležje. Vodstvo pohoda je pohodnike razporedilo v naslednje enote: Jurišni bataljon 18. divizije, Notranjski odred, Bračičevo brigado in 4. bataljon VDV.

Na tem, že šestem tradicionalnem pohodu, ki je opravil pot od Rakeka čez Begunje, Brezje, Slivnico, Radlek, Bloke, Hribarjevo, Čajnarje, Žilce, Zavrh, Ravnik, Novo vas, Laško dolino, Babno polje, Županov laz in nazaj čez Nadlesko, Zirovnico in Grahovo v Cerknico, so pohodniki obiskali in obudili spomine na revolucijo pred vrsto spomenikov in spominskih obeležij iz naše nedavne preteklosti in boja za svobodo.

Vodstvo pohoda je skupaj z občinsko konferenco Zveze socialistične mladine Cerknica poskrbelo, da je bilo na pohodu med odmori raznoliko družbenopolitično in kulturno delo mladim.

V ta namen je bil imenovan pohodni aktiv Zveze komunistov in sekretariat, ki je imel prvo konferenco na Radleku ob prisotnosti 45 komunistov med katerimi je bil celo eden z devetindvajsetim partijskim stažem.

Dobro je bilo poskrbljeno tudi za primerno obveščanje pohodnikov. V ta namen je poseben organ, imenovan kar »COP«, ob dnevnem Bilten, katerega so razmnoževali kar na terenu med večernim odmorom.

Po krajevnih skupnostih so pohodnike toplo sprejeli družbenopolitični delavci, borci, mladina in pionirji. Posebno svečan in pohvale vreden sprejem je bil organiziran v krajevni skupnosti Nova vas. Vodstvo pohoda in organizator so po končanem pohodu, ki je trajal pet dni, ugotovili, da so ob primerni organizaciji prehrane v primerjavi z lanskim pohodom ob enakem številu udeležencev porabili le 60 odstotkov planiranih finančnih sredstev.

V SPOMIN

Po dolgotrajni bolezni je 23. maja letos umrl naš delavec **ANTON MAČEK** iz Dan. V naši temeljni organizaciji je bil zaposlen od leta 1964 kot pomočnik čelista v žagalnici, zadnje leto pa kot delavec na skladišču žaganega lesa.

Tovariš **MAČEK** bo vsem, ki smo ga poznali, ostal v najlepšem spominu.

Delovna skupnost
TOZD TLI Stari trg

Filmi v avgustu

8. ob 20. uri — francoska kriminalka NEPOPRAVLJIVI BELMONDO
8. ob 20. uri — nemška drama LOTTE V WAIMARU
8. ob 20. in 7. 8. ob 16. uri — francoski pustolovski film ZORO
8. ob 20. uri — ameriški western ZAGRIZI V KROGLO
8. ob 20. uri — jugoslovanska komedija VOJAKOVA LJUBEZEN
8. ob 20. uri — nemška drama KLOVNOVI POGLEDI
8. ob 20. in 14. 8. ob 16. uri — ameriški pustolovski film KARI-BU S SEVERA
8. ob 20. uri — ameriški zgodovinski film ROBIN HOOD IN MARYANN
8. ob 20. uri — jugoslovanski vojni film OKOVANI ŠOFERJI
8. ob 20. uri — ameriška grozljivka GROF YORGA VAMPIR
8. ob 20. in 21. 8. ob 16. uri — ameriški zgodovinski film VETER IN LEV
8. ob 20. uri — ameriški pustolovski film DŽINGISKAN
8. ob 20. uri — ameriška komedija LUČI VELEMESTA
8. ob 20. uri — ameriški pustolovski film KARATE JEKLENI FANT
8. ob 20. in 28. 8. ob 16. uri — angleška grozljivka PREROKBA (ni primeren za otroke)
8. ob 20. uri — francoski zgodovinski film PAZI SE, LA TOUR!
8. ob 20. uri — francoska kriminalka DETEKTIV MAČEK.

Za naslednje leto že načrtujejo, da bi pohod trajal sedem dni. S tem bi pridobili na času, ki bi ga koristno uporabili za kulturno, športno, družbenopolitično delo in delo v sekcijah.

V razgovoru s komandantom in komisarjem pohoda ter s sekretarjem občinske konference ZSMS Cerknica o tem, kaj naj bi napisali v naše glasilo, so posebej poudarili, da se najlepše zahvaljujejo za pomoč in sodelovanje temeljni telesno-kulturni skupnosti, družbenopolitičnim organizacijam, krajevnim skupnostim, dopisnikom pohodnega biltena, vodstvenemu kadru, ki je svojo nalogo dobro opravil in delovni organizaciji Brest. Z njihovo pomočjo je pohod dobro uspel in s tem opravičil svoj namen. S. Bogovčič

Delavske športne igre

Pred mesecem dni so se iztekle letošnje delavske športne igre v občini Cerknica. V tej številki smo želeli objaviti uvrstitve v vseh tekmovalnih panogah in skupni uspeh. Žal (mesec dni po koncu tekmovanj) na občinskem sindikalnem svetu še nimajo zbranih rezultatov. Zato objavljamo rezultate le za dve panogi, kar nam je pač uspelo najti.

BALINANJE

Balinarski klub Cerknica je v okviru delavskih športnih iger organiziral sindikalno prvenstvo občine Cerknica za leto 1977. Prvenstvo je zelo lepo uspelo, saj je na njem sodelovalo nad 100 balinarjev. V končni razvrstitvi sta razočarali dve ekipi, ki sta bili lani med prvimi in sicer ekipa Bresta — Tovarne pohašva Cerknica, ki je bila lani prva, letos pa komaj šesta in ekipa SGP Gradišče Cerknica I., ki je bila lani tretja, letos pa je pristala komaj na petem mestu. Prijetno pa je letos presenetila ekipa mladih igralcev iz Kartonažne tovarne Rakek s prvim mestom.

Lepo so se odrezali upokojenci iz Cerknice s svojo prvo ekipo, ki so se uvrstili na odlično drugo mesto in s tem dokazali, da še niso za staro šaro. Prav tako je tudi 4. mesto za upokojence iz Loške doline odličan uspeh.

1. Kartonažna tovarna Rakek
2. Upokojenci Cerknica I.
3. SGP Gradišče Cerknica II.
4. Upokojenci Loška dolina I.
5. SGP Gradišče Cerknica I.
6. Brest TPC I.
7. Jelka Begunje
8. Železničar Rakek
9. GG Snežnik
10. Upokojenci Rakek I.
11. Upokojenci Cerknica II.
12. Upokojenci Rakek II
13. Brest SD
14. Upokojenci Loška dolina II.
15. Kovinoplastika Lož

I. Švelc

KEGLJANJE

Prvenstvo v kegljanju je 25. in 26. junija organiziral KK Brest. Tekmovalo je 9 ženskih in 13 moških ekip v disciplini 6 x 100 metov. Kot prejšnja leta sta tudi letos postala prvaka po pričakovanju BREST (ženske) in KOVINOPLASTIKA (moški).

Rezultati:

Ženske:

1. BREST OZD 1410 kegljev
2. BREST TPC 1392 kegljev
3. OSNOVNA ŠOLA Cerknica 1290 kegljev
4. SOB Cerknica 1209 kegljev
5. KOVINOPLASTIKA 1180 kegljev

Moški:

1. KOVINOPLASTIKA 2523 kegljev
2. Gradišče Cerc. 2452 kegljev
3. BREST 2435 kegljev
4. GG CERKNICA 2404 kegljev
5. SOB Cerknica 2391 kegljev

Prvaki bodo našo občino zastopali na medobčinskih sindikalnih igrah. KK Brest je tekmovalje vzorno izpeljal. M. ŽUNIČ

PROSLAVA OB DNEVU ŠOFERJEV

10. julija je bil v Cerknici ob zvokih godbe na pihala že tradicionalni avtomobilski spreved, ki so ga organizirali združenje šoferjev in avtomehnikov ter člani Avto-moto društva Cerknica.

V sprevedu, ki je potekal od spomenika do spomenika žrtvam za svobodo iz Cerknice do Rakeka in nato v Loško dolino ter nazaj v Novo vas in Cerknico, je bilo 31 tovornih vozil in mnogo osebnih avtomobilov. Ob spomenikih so vozniki položili vence in tako počastili pomin na žrtve fašizma.

Brestov obzornik, glasilo delovne skupnosti Brest Cerknica n. sol. o. Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Marija GRBEC, Vojko HARMEL, Jožica ILERŠIČ, Jože KLANČAR, Božo LEVEC, Janez MELE, Franc MULEC, Viktor OGRINC, Miha SEPEC in Vinko ŽNIDARSIČ. Foto: Jože SKRLJ. Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2600 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje Izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Avto-rally Cerknica '77

V počastitev Dneva borca je športna komisija pri avto-moto društvu Cerknica organizirala avto-rally pod nazivom OD SPO-MENIKA DO SPOMENIKA ŽRT-VAM FAŠIZMA MED narodnoosvobodilnim bojem.

Krožna vožnja je potekala iz Cerknice čez Begunje, Čajnarje, Bloke, Loško dolino in nazaj v Cerknico s spretnostno vožnjo v Novi vasi in v Starem trgu.

Posebnost te prireditve je bila še v tem, da so se morali tekmovalci ustavljati pred spomeniki in spominskimi obeležji in pisмено odgovarjati na vprašanja, ki so bila sestavni del kriterijev za oceno.

Vrstni red:

Jože Zadnik, Franc Zalar, Anton Zrimšek, Metod Urh, Vinko

Otoničar, Miran Petan, Tomaž Skok, Bojan Petan, Franc Vidmar, Jože Obreza, Jure Salehar, (AMD Idrija), Jožica Orhar (AMD Postojna), Franc Korošec, Ivan Švelc in Branko Strukelj.

Prvih šest tekmovalcev je dobilo diplome in pokale, ostali pa nalepke AMZS. Edini tekmovallec nežnega spola, Jožica Arhar pa je dobila pokal in diplomo.

Tekmovalci so se pohvalno razžirali o tako zamišljenem tekmovalstvu, povezuje obujanje spominov in negovanje tradicij iz narodnoosvobodilnega boja.

Za jesensko sezono športna komisija že načrtuje podobno prireditev za motoriste in voznike koles s pomožnim motorjem.

S. Bogovčič

Upokojenci prizadevni v športu

Te dni se je končalo tekmovalje v Notranjski balinarski ligi za upokojence. Tekmovalje za jema vsa Društva upokojencev na Notranjskem, kar je lep dokaz, da so tudi upokojenci željni takih tekmovalj, še zlasti v panogi, ki je med njimi najbolj priljubljena. Hvale vredno je dejstvo, da je tekmovalje potekalo natančno po razporedu in da so se naši vrli upokojenci držali res kot pravi športniki, kar so nekoč tudi bili. Prva tri moštva so dobila pokale in diplome, ostala pa diplome.

Notranjski pokal je z najbolj zanesljivo igro osvojila ekipa upokojencev iz Cerknice, ki je igrala v postavi: Franc Kranjc, Ivan Švelc, Jože Brencce, Edo Petrovič, Tone Šajn in Tone Bartol.

Na tem mestu ne gre prezreti tudi uspeha ekipe kegljačev-upo-

kojencev iz Cerknice, ki so na področnem tekmovalju zmagali in se tako uvrstili na republiško prvenstvo, ki bo septembra v Trbovljah. Za to ekipo so tekmovali: Tone Bartol, Jože Brencce, Ivan Švelc, Edo Petrovič, Ivan Drobnič, Franc Kranjc in Janez Intihar.

Vsi ti uspehi so lep dokaz, da upokojenci Cerknice delajo načrtno tudi na športnem področju, želijo pa si pridobiti v svoje vrste vse, ki imajo veselje do športa.

Razvrstitev ekip v Notranjski balinarski ligi

1. Cerknica	226—145	16 točk
2. Žiri	225—193	13 točk
3. Vrhnika	186—179	11 točk
4. Loška dol.	193—216	8 točk
5. Logatec	177—209	7 točk
6. Rakek	167—232	5 točk

I. Švelc

DOPUSTNIŠKE MODROSTI

Po dežju pride sonce, po dopustu pa bolniška.

Ko mine dopust, si žepi oddahnejo.

Denar je šesti čut, brez katerega preostalim petim ne moremo omogočiti dopusta.

Lenoba: navada počivati prej, preden nastopi dopust.

Človek je edino bitje, ki enajst mesecev varčuje, da lahko nekaj dni zapravlja.

Dopust je podoben blisku. Oba hitro mineta.

Velika pričakovanja, slaba ponudba, to je dopust ob morju.

Prva polovica dopusta mineva, ko si kvariš zdravje, druga pa, ko ga popravljaš.

Kdor o dopustu samo sanja, naj se nikar ne čudi, če ga bo prespal. Kdor hoče žeti regres, mora sejati delo.